

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Dacă tinerii ar ști și dacă bătrânii ar putea

Sfântul Sinod a dedicat acest an pastorației persoanelor vârstnice. Timotei, ucenic fidel al Sfântului Apostol Pavel, ne îndeamnă: „pe cel bătrân să nu-l înfrunți, ci să-l îndemni ca pe un părinte” (I Timotei 5, 1). Iar Isus Sirah ne învață: „să nu necinstești pe om la bătrânețile lui, că poate și noi vom îmbătrâni” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 8, 6). Și tot el ne spune: „Nu disprețuiești vorbele celor bătrâni, că și ei au învățat de la părinții lor. Că de la ei vei învăța înțelepciunea și îndemânarea de a da răspuns bun la nevoie” (8, 9).

Unul dintre părinții noștri duhovnicești de profunzime a fost părintele Arsenie Papacioc. Din darul lui Dumnezeu, l-am cunoscut din anul 1973 și mi-a rămas duhovnic până ce a trecut la Domnul. Acum, locul lui l-a luat părintele Rafail Noica. Cum l-am cunoscut pe primul? Pe atunci eram inginer și lucram la Alba-Iulia. În duminica Sfântului Grigorie Palama, fratele Petrică Jinaru m-a invitat să-i facem o vizită părintelui Arsenie Papacioc, care atunci era duhovnic la Mănăstirea Dintr-un Lemn, și tare m-am folosit. Mi-am plecat capul sub epitrahilul părintelui și i-am simțit puterea duhovnicească și experiența în lucrarea cu sufletele.

Multe amintiri timpul mi le-a șters din minte. Din pelerinajul respectiv însă mi-au rămas două: atmosfera duhovnicească de la Sfânta Liturghie și o maximă repetată de părintele Arsenie: „Dacă tinerii ar ști și dacă bătrânii ar putea”. L-am vizitat pe părintele atât ca mirean, cât și ca student la teologie, ca preot și ca arhieru. La dosarul meu de hirotonie într-un preot se află și o recomandare a dânsului.

A fost și pătimitor în temnițele comuniste. Detenția însă o interpretează duhovnicește. Vorbind de închisoarea de la Aiud, zice: „a fost extraordinar. Am ieșit foarte folosit... Erau fel de fel de oameni, adunați din toată lumea. În sfârșit, lucrul ăsta îl știți, nu e nevoie să vi-l spun eu. Ei, această temniță era suficientă, era destul ca să te smerească”¹.

Interpretarea duhovnicească a maximei dânsului este aceasta: tinerii care au puterea de a face multe lucruri bune să învețe de la bătrânii venerabili care au experiență. Iar în altă parte zice: „dacă tinerii se încadrează într-o tinerețe cu răspundere, este o tinerețe câștigată, sunt pe drumul care, fără discuție, îi va îmbogăți”².

Anul acesta însă, este anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice. Cei tineri, dacă sunt oameni înțelepți, realizează prin câte necazuri și încercări au trecut cei bătrâni și cât sacrificiu au făcut pentru cei tineri. Octavian Goga își amintea cu nostalgie de mama lui, de faptul că părinții l-au trimis la școală și au avut grijă să nu-i lipsească nimic. În poezia „Casa noastră” își aduce aminte de momentul în care pleca la școală: „Și par'c'aud pocnet de bici / Și glas stăruitor de slugă. / - O vâd pe mama'n colțul șurii / Așază'ncet merindean-n glugă... / Înduioșată mă sărută / Pe părul meu bălan, pe gură: / - Zi Tatăl nostru seara dragă, / Și să te porți la'nvățătură”³.

Nu-i singurul care face lucrul acesta. Adrian Păunescu, în poezia „Rugă pentru părinți”, își aduce aminte cu mult drag și recunoștință de cei ce l-au făcut și l-au crescut: „Enigmatici și cuminți / Împlinindu-și rostul lor / Lângă noi se sting și mor / Dragii noștri, dragi părinți. / Cheamă-i Doamne, înapoi! Că și-așa au dus-o prost / Și fă-i tineri cum au fost / Fă-i mai tineri decât noi”⁴.

În România este un fenomen nemaîntâlnit: plecarea tinerilor la muncă în străinătate. Unii se stabilesc acolo și nu se mai întorc. Bătrânii rămân acasă și de multe ori nu are cine să îi ajute. Singuri și triști își duc ultimii ani ai vieții. În parohiile bine organizate, le stau aproape preoții. Pentru că nu-i vorba neapărat de ajutor material, ci mai mult de un suflet care le stă aproape.

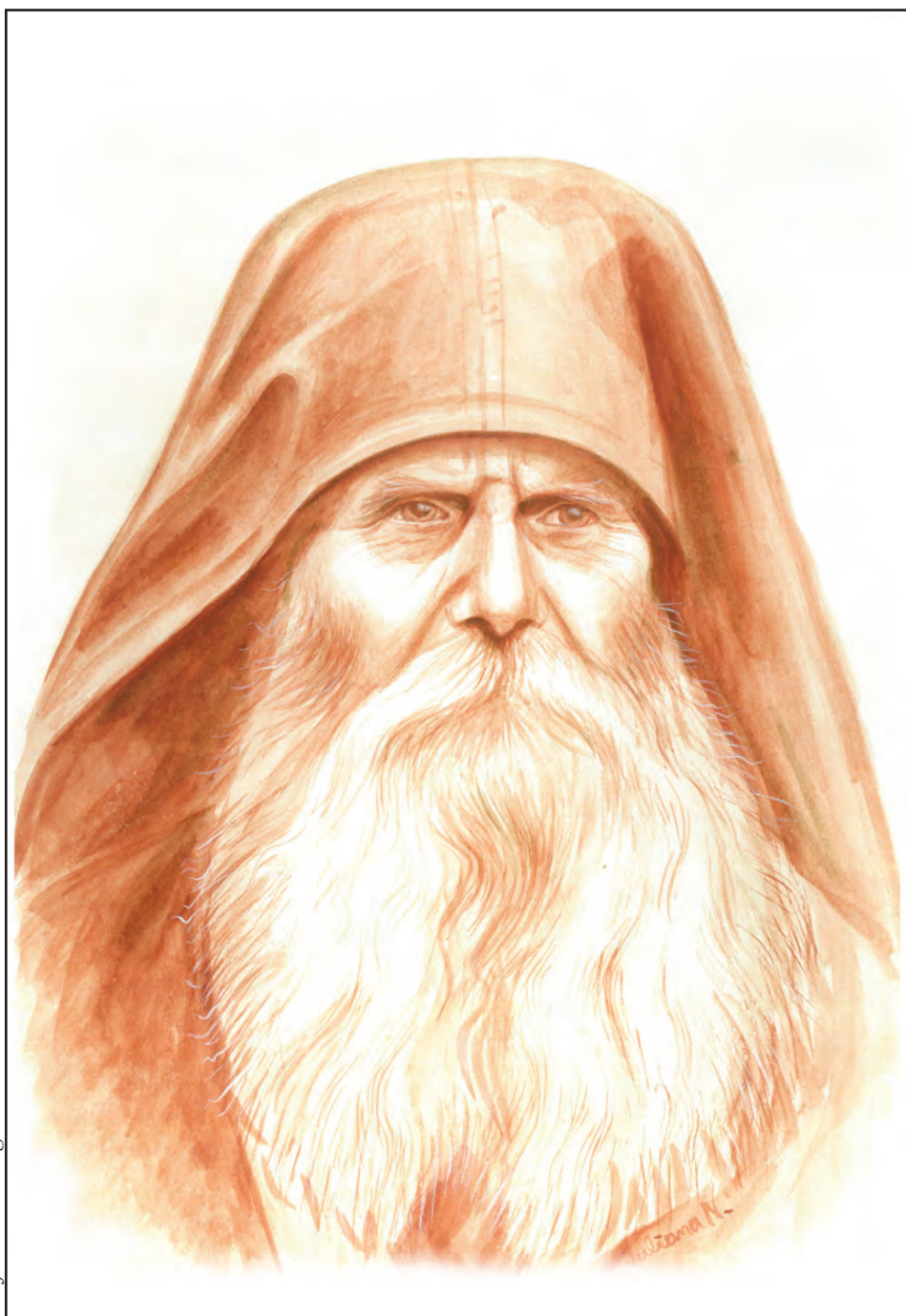
Bătrânii sunt legați de țară, de Patrie. Pentru omul secularizat, cuvântul „Patrie” nu mai spune mare lucru, deși Patria rămâne pe vecie. „Rămâne Patria, rămân părinții, viitorul rămâne, viitorul este al Patriei, al celor care au fii și părinți, al

¹ Arhim. Arsenie Papacioc, *Cuvânt despre bucuria duhovnicească*, Editura Eikon, 2003, p. 81.

² *Ibidem*, p. 9.

³ Octavian Goga, *Poezii*, Budapesta, Editura Luceafărul, 1906, p. 19.

⁴ Adrian Păunescu, *Cartea Cărților de Poezie*, Editura Păunescu, Fundația Iubirea, Fundația Constantin, București, 1999, pp. 329.

Ieroschimonahul Paisie Olaru (1897-1990)

DIN SUMAR:

- Nevoia de smerenie - † PS BENEDICT BISTRITĂNUL.....(p. 3)
- Binecuvântarea Căminului „Renașterea”
din incinta Centrului Eparhial
- PR. DR. VASILE ROJNEAC, DRD. DARIUS ECHIM (p. 2)
- Vârșnica fărâșă de iris - EUGEN-ADRIAN TRUȚA....(p. 3)
- Inaugurarea Centrului social-educativ
„Grigore Pletosu” din Bistrița - DRD. DARIUS ECHIM.....(p. 4)
- Proiectul cultural religios internațional
„Sunt și rămân român: cred, simt și trăiesc românește”
- DIANA MOȚOC, HADRIAN CONȚIU.....(p. 5)

celor care viețuiesc prezentul, trăind sau murind căci și cei morți sunt temelie unei Patrii, și cei care nu mai sunt rămân depun mărturie pentru Patrie, pentru acest pământ a cărui râvnă și destinație este transfigurarea, iluminarea și spiritualizarea, chiar de s-ar cutremura munții și s-ar muta în inima mării”⁵.

Bătrânii prețuiesc aceste lucruri și doresc să-i învețe și pe tineri să le prețuiască. Citim în Pateric că „un frate l-a întrebat pe un bătrân oarecare, zicând: părinte, sunt doi frați și unul dintr-înșii șade cu tăcere în chilia sa și postește cu mare înfrânare toată săptămâna și mult lucru lucrează în toate zilele. Celălalt slujește bolnavilor în bolniță cu osârdie și silință. Deci, al cărui lucru dintre acești doi frați este mai iubit și mai primit de Dumnezeu? Răspuns-a bătrânul: cel ce șade cu tăcere în chilia lui și multă rugăciune face și postește șase zile, dar nu are dragoste și milostenie către frați, și de s-ar spânzura de nările lui, nu poate să fie asemenea celui ce slujește bolnavilor”⁶. Așadar, bătrânul îl învață pe tânăr că implicarea în asistența socială e de mare valoare.

Înțeleptul Solomon ne spune și el că e foarte important ca bătrânul să-l învețe pe tânăr: „Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea” (Pilde 22, 6). Toate acestea într-o lume normală. Dar atunci când tinerii se consideră foarte deștepți și-i consideră pe bătrâni depășiți și înapoiați?

Se spune că într-o țară era un rege tânăr. Tinerii erau și miniștri și slujitorii lui. Și au observat ei că bătrânii, pentru viața lor socială, sunt un balast, că nu produc, că au nevoie de hrană și de alte lucruri. Și s-au hotărât să-i expulzeze, iar țara s-a numit „țara fără bătrâni”.

Porunca era aspră și nimeni n-avea voie să ocrotească vreun bătrân. Dar un tânăr al țării își iubea foarte mult tatăl și l-a ascuns. În ascunzătoarea pe care i-o făcuse, îi ducea hrană și cele necesare. Până într-o zi. Ce s-a întâmplat? Regele din țara vecină a auzit de monstruoșitatea pe care o făcuseră, și, cu fermitate, le-a cerut „frânghia de nisip” pe care o împrumutase părinților lor. În caz contrar, va veni peste ei cu război.

S-a declanșat o mare tulburare. Se căuta o rezolvare. Tânărul care și-a ascuns tatăl s-a dus la el în ascunzătoare și i-a spus ce problemă au. Tatăl, om deștept, i-a zis: mergeți la regele din țara vecină și spuneți-i să vă dea el un capăt de „frânghie de nisip” ca apoi voi să o faceți pe toată. Rezultatul: regele din țara vecină a spus: tot a rămas un bătrân la voi! Și bătrânii au fost chemați să se întoarcă la casele lor. Înțelepciunea bătrânilor este cea care luminează mintea tinerilor.

Părintele Paisie Aghioritul are în cărțile lui un capitol întreg intitulat „Respectul și dragostea copiilor față de părinți”. Zice Sfântul Paisie că „cel ce îngrijește de părinții săi primește mare binecuvântare de la Dumnezeu. Într-o zi, un tânăr familist mi-a spus: Părinte, mă gândesc la casa pe care vreau s-o construiesc, să fac la parter două apartamente pentru părinții și socrii mei. Știți cât de mult m-a mișcat aceasta?”⁷.

Iar concluzia capitolului este aceasta: „În familie, copiii trebuie să aibă respect atât față de părinți, cât și față de cei mai mari. Să simtă respectul, supunerea și recunoștința față de cel mai mare ca pe o necesitate. Iar cei mai mari să aibă dragoste față de cei mai mici, să-i ajute și să-i ocrotească”⁸.

Dacă în toate modalitățile de manifestare, tinerii au de învățat de la bătrâni, în mod special în ce privește viața spirituală au mult de învățat. Comenius ne spune că „omul ca să devină om, trebuie să fie format”⁹. Iar dacă lucrul acesta nu se realizează, se întreabă retoric: „Ce sunt cei bogați fără înțelepciune, decât niște porci îngrășați cu tărâțe? Și ce sunt cei săraci fără înțelegerea lucrurilor, decât niște măgăruși condamnați să ducă poveri? Ce este cel frumos care n-a învățat nimic, decât un papagal împodobit cu pene?”¹⁰.

Marii pedagogi au insistat asupra rolului pe care îl au bătrânii, părinții, în educarea tinerilor. Pestalozzi este convingător în acest sens: „Am crezut în mama mea; inima ei mi-a arătat pe Dumnezeu. Dumnezeu este Dumnezeul inimii mele, Dumnezeul inimii ei. Nu cunosc alt Dumnezeu. Dumnezeul creierului meu e o himeră; nu cunosc alt Dumnezeu decât pe Dumnezeul inimii mele. Dumnezeul minții mele este un Dumnezeu fals, mă pierd adorându-L; Dumnezeul inimii mele este Dumnezeul meu, mă înalță în dragostea Lui. Mamă, mamă, tu mi-ai arătat pe Dumnezeu în învățăturile tale, și eu l-am găsit în supunerea mea către tine!”¹¹.

Iar revenind acasă, îl cităm pe Ion Creangă: „Așa era mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății, pe cât mi-aduc aminte: și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei m-au legănat când îi sugeam făța cea dulce și mă alintam la sânul ei gângurind și uitându-mă în ochii ei cu drag! Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat, și a vorbi de la dansa am învățat. Iar înțelepciunea de la Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău”¹².

Bătrânii, pentru cei tineri, sunt apostolii unei învățături creștine mântuitoare, chiar în aceste vremuri secularizate și secularizante. Chipul lor îl descrie artistic în grai tradițional Octavian Goga: „Moșneag albit de zile negre, / Așa îl pomenise satul, / Pe pieptărelul lui de lână / Purtând un ban de la-mpăratul. / Domol, în mijloc se așază, / Și sprijinind încet toiaagul, / Clipind din genele cărunte, / Începe-a povesti moșneagul”¹³.

În gura bătrânilor e cuvântul lui Hristos pe care-l primesc, sau ar trebui să-l primescă, tinerii generațiilor actuale. Sfântul Apostol Pavel este foarte limpede: „Prin urmare, credința este din auzire, iar auzirea, prin cuvântul lui Hristos” (Romani 10, 17).

⁵ Ioan Alexandru, *Iubirea de Patrie*, Editura Eminescu, București, 1985, p. 65.

⁶ *Patericul*, Alba Iulia, 1990, p. 347.

⁷ Cuviosul Paisie Aghioritul, *IV, Viața de familie*, Editura Evanghelistos, București, p. 151.

⁸ *Ibidem*, p. 143.

⁹ Jan Amos Comenius, *Didactica Magna*, Editura didactică, București, 1970, p. 31.

¹⁰ *Ibidem*, p. 34.

¹¹ J. N. Pestalozzi, *Cum își învață Gertruda copiii*, Editura didactică, București, 1977, p. 133.

¹² Ion Creangă, *Povești, amintiri, povetiri*, Editura Eminescu, București, 1980, p. 171.

¹³ Octavian Goga, *Rugăciune*, Scrisul românesc, Craiova, 1995, p. 12.

Binecuvântarea Căminului „Renașterea” din incinta Centrului Eparhial

Pr. Dr. Vasile Rojneac

Dr. Darius Echim

ineri, 6 octombrie 2023, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Felea-cului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a binecuvântat lucrările de renovare și aducere la standardele actuale a „Căminului Renașterea” din incinta Centrului Eparhial din Cluj-Napoca, efectuate în ultima perioadă.

Întregul proces de reabilitare și modernizare a constat în recompartimentarea etajului trei și transformarea fostei săli de lectură a bibliotecii, în spații destinate cazării. De asemenea, a fost înlocuită tâmplăria pe interior și exterior, au fost refăcute în totalitate instalațiile termice, sanitare și electrice. Scările interioare au fost placate cu marmură, iar balustrada a fost realizată din fier forjat.

În prezent, căminul cuprinde 17 camere din care: 12 sunt dotate cu pat matrimonial, 4 camere sunt pentru o persoană și un apartament. Toate camerele dispun de baie proprie, au acces la internet și televiziune prin cablu digital.

Lucrările au fost coordonate de domnul ec. Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Felea-cului și Clujului, cu binecuvântarea și implicarea directă a Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Inaugurarea a avut loc vineri, 6 octombrie 2023, de la ora 13⁰⁰, când Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a săvârșit slujba „Sfeștaniei” la căminul preoțesc, acesta primind denumirea de „Căminul Renașterea”, apoi le-a adresat celor prezenți un cuvânt duhovnicesc. Ierarhul a felicitat pe toți cei implicați în renovarea căminului și a ținut în mod special să-l felicite pe domnul consilier Sorin Augustin Călea, pentru munca depusă.

La inaugurare au participat Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Felea-cului și Clujului, membrii Permanenței Consiliului Eparhial și angajații Centrului Eparhial.

Clădirea căminului a fost construită între anii 1969 - 1973, la inițiativa Arhiepiscopului Teofil Herineanu, în curtea Arhiepiscopiei, practic prelungindu-se pe interior aripa dreaptă a palatului episcopal. Inițial, aceasta a purtat denumirea de „Bloc administrativ”, ea fiind construită pe patru nivele, cu parter și trei etaje.

Planul clădirii a fost executat de Direcția de Sistematizare, Arhitectură și Proiectare a Construcțiilor Cluj (D.S.A.P.C.) și aprobat de Comitetul Executiv C.P.J Cluj, la data de 31.12.1968. Executarea propriu-zisă a lucrărilor a fost încredințată Cooperativei „CON-STRUCTORUL” din Cluj, iar clădirea a fost dată în folosință în vara anului 1973.

LISTA PAROHIILOR VACANTE – noiembrie 2023 –

Posturi clericale categoria examen:

1. **Preot paroh** la Parohia nou înființată **Chinteni II**, Protopopiatul Cluj I, 200 suflete, categoria a III-a.
2. **Preot paroh** la Parohia **Dej I**, Protopopiatul Dej, 3500 suflete, categoria I.

Posturi clericale categoria numire:

1. **Preot paroh** la Parohia **Vâlcelele**, filiile **Antăș, Blidărești și Oșorhel**, Protopopiatul Dej, 110 suflete, categoria a III-a.
2. **Preot paroh** la Parohia **Ilișua**, Protopopiatul Beclean, 510 suflete, categoria a II-a.

- Pentru posturile de la categoria **examen** se pot înscrie preoții cu vechime de minim cinci ani.

- Pentru categoria **numire** se pot înscrie la interviu preoții cu vechime de cinci ani, precum și tinerii licențiați în teologie care au susținut examenul de capacitate. Interviuul va consta în susținerea a trei probe orale: predică, cateheză și liturgică.

- Examenul se va desfășura după programa pentru parohiile de oraș.

- Dosarele candidaților vor fi depuse în perioada **1 – 17 noiembrie 2023**, la biroul consilierului administrativ bisericesc.

- Examenul și interviul vor avea loc în data de **20 noiembrie 2023, ora 8⁰⁰**.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

Nevoia de smerenie

Există două situații ușor verificabile când vine vorba despre smerenie în spațiul social, pe care le-aș asocia: cea dintâi celor credincioși, iar cea de-a doua celor cu mentalități seculare. În primul caz, smerenia este una dintre cele mai vehiculate lucrări ascetice în Biserică și de care se vorbește mult. Nu se poate înțelege viața spirituală, în general, fără atitudinea smerită și aproape că nu este discurs în care să nu fie invocat acest lucru. Însă, în ciuda acestei realități, nu este deloc simplu să o întâlnim întrupată aievea, fie și în cei care se socotesc înrolați în viața bisericească. De la multa referire care se face la smerenie a și ajuns acest termen, din nefericire, să primească conotații echivoce și să nu se mai înțeleagă bine ceea ce denumește. Este drept și faptul că realitatea pe care o exprimă este una extinsă, tocmai de aceea nici nu este ușor de cuprins în înțelesul său.

În ce privește cea de-a doua situație, pentru cei din afară, poate și din pricina uzanței exagerate și fără o suprapunere exactă și autentică, a vorbi despre smerenie este aproape similar cu a-i descrie pe oamenii lipsiți de personalitate, fără inițiativă și, de regulă, fără capacitatea de a realiza ceva consistent. Un om smerit, în acest sens, înseamnă un om vulnerabil, ba chiar slab, care își ascunde neputințele și slabele-i resurse sub haina unei presupuse virtuți. De aceea, deloc de invidiat, în consecință, sub nici o formă de dorit, ba chiar de denunțat ca ceva slab și nepotrivit pentru viața umană în general.

Probabil că ambele situații nu reușesc să redea valoarea smereniei în ceea ce aceasta poate să ofere. Și acest lucru, pentru că ceea ce aceasta presupune se prezintă foarte complex și foarte greu de asimilat și asumat. În principiu, în terminologia ascetică se vorbește despre două înțelesuri mari ale smereniei, cea dintâi, într-o ordine ierarhică, este numită ascetică, iar cea de-a doua dumnezeiască. Smerenia ascetică este firească omului, pentru că îl arată, în primul rând, ca fiind creată ce este, iar în al doilea rând, în istoria-i succesivă, drept o fiindă căzută. Cu toate că „toate erau bune foarte” (Facere 1, 31), omul nu era de sine stătător, ci într-o fericită dependență de Creatorul său, așadar într-o stare de smerenie, recunoscându-și originea vieții și manifestându-și atașamentul față de Cel care l-a adus la existență. Cea de-a doua etapă a existenței sale, căderea, a suferit-o tocmai pentru că nu și-a asumat această origine onorantă și a eșuat prin dorința-i mincinoasă de autosuficiență, negându-și în final Părintele. Și de aici istoria unei căderi repetate pe același model.

În acest cadru, teologia ascetică propune vindicarea de o permanentă minciună, la nivelul minții, al viziunii, dar și al comportamentului, la nivelul trupului, prin apelul la asumarea unei poziționări reale, față de Dumnezeu, față de celălalt, dar și față de creație în general. Smerenia înseamnă, în acest caz, căderea în luciditate, care este, de fapt, un drum înspre regăsirea identității originare, la nivel personal, dar și colectiv. A fi smerit înseamnă a te cunoaște pe tine însuși, a te asuma în ceea ce ești și, mai ales, a-ți accepta poziția. Având în vedere caracterul cronic al părerii bolnăvicioase de sine, dobândit de-a lungul timpului, un astfel de exercițiu se face cu dificultate, cu silire uneori, ca primă etapă înspre

dobândirea libertății a ceea ce este omul sau a ceea ce ar putea să devină.

După această analiză introductivă vom face apel la un prim cuvânt al Sfântului Isaac în care acesta afirmă necesitatea unei astfel de lucrări, în înțelesul său ascetic: „De nu ne vom smeri, nu vei înceta să ne smeresti pe noi”. Atât în înțeles religios, cât și filosofic, cunoașterea de sine nu este doar un exercițiu al vieții, ci lucrarea de căpătâi a acesteia. De aceea se întrevede o parte consistentă a omului în acest demers, dar și o parte a lui Dumnezeu, Care ne vine în ajutor și ne oferă contexte în care să experimentăm smerenia, mai ales atunci când noi le evităm pe unele ca acestea din frică sau comoditate. Căderile noastre, resurse limitate pentru a face unele lucrări, suferințele, sărăcia, bolile uneori sau alte situații, toate pot să fie contexte în care să învățăm starea de smerenie, care poate să ne reazeze în proximitatea lui Dumnezeu, de unde am căzut prin părerea de sine. În acest caz, smerenia se trăiește și ca nevoie de ajutor și, de aici, deschiderea înspre colaborarea sinergică cu Domnul. Iar, în continuare, apropierea de celălalt ne face să nu-l mai vedem ca pe cel care ar vrea să ne ia locul, ci ca pe unul asemenea nouă, cu locul și rostul său, fiind capabili să acceptăm să împărțim cu acesta „cinstea” pe care noi înșine o primim de la Dumnezeu și de la oameni.

Tablou de Florin Olari.

Și de aici saltul la cea de-a doua formă a smereniei, dumnezeiască, care, în mod firesc îi aparține lui Dumnezeu, dar pe care și omul o poate trăi împrumutând-o. Sfântul Isaac Sirul afirmă în acest sens că „smerita cugetare este haina lui Dumnezeu”, adică smerenia ca stare îi este proprie și lui Dumnezeu. Dacă în prima situație smerenia era legată de genetica specifică a omului, fiindă creată și apoi căzută, deci cu conotații negative, de data aceasta smerenia dumnezeiască ține exclusiv de dragoste și de libertatea dumnezeiască pe modelul „ca El să crească, iar eu să mă micșorez” (Ioan 3, 30). Acest lucru înseamnă că smerenia, ca golire de sine și dăruire, exprimă însăși viața lui Dumnezeu Treime, dar și a Fiului lui Dumnezeu întrupat, în existența Sa personală. Și de aici și smerenia lui Dumnezeu în fața omului, prin care Acesta îl cinstește pe om, îl creditează să-I fie reprezentant în lume, dar și se face mic pentru a-i sta alături. De aceea, cel care trăiește această a doua stare se aseamănă lui Dumnezeu și trăiește aievea în viața sa viața dumnezeiască, adică intră în logica lui Dumnezeu. Unul ca acesta trăiește un paradox - smerenia ca golire de sine se transformă în smerenie ca umplere de C(c)elălalt, de-a lungul algoritmului dragostei.

De aici și cel de-al treilea cuvânt al Sfântului Isaac cu referire la omul smerit: „Pe cel smerit nu-l disprețuiește niciodată omul, odată ce-l iubește Stăpânul e iubit de toți”. Omul smerit este iubit de Dumnezeu asemănându-se cu El, dorind după El, dar este și recunoscut de ceilalți în această ipostază. În acest caz, în această atitudine, într-un mod conștient sau inconștient, se acceptă adevărul vieții și se confirmă starea firească a unui astfel de comportament sau, altfel spus, se descoperă omul așa cum ar trebui sau ar putea să fie. Cel smerit este asemenea lui Dumnezeu, iar a fi ca și El înseamnă a ne descoperi așa cum am fost făcuți și așa cum suntem chemați să devenim. În felul acesta, ne putem afla locul, putem dobândi pacea și ne putem așeza în firescul vieții. Și de aici nevoia de smerenie, deodată cu dorința de întâlnire cu Dumnezeu, și, în cele din urmă, nevoia de mântuire, ca unicul scop al vieții.

Vârșnica fărămă de iris

Eugen Adrian Truța

decupa privirea unei persoane dragi pentru o mai bună teaurizare interioară poate fi amprenta cea mai intimă a apropierii de un om. Reținem din profilul moral al celor apropiați o strălucire diafană parcursă de sufletul care se lasă văzut. Această sinceritate non-verbală este inegalabilă și conține sedimentele unei anume bucurii. A practica depărtarea de ochii care nu mai văd înseamnă, într-o măsură destul de consistentă, amnezie.

Nicio uitare nu poate fi altfel decât dureroasă, dar abandonul ochilor celor vârstnici din proximitatea noastră e o însingurare și mai dureroasă decât singurătățile sociale inerente. Suntem singuri în această lume și, în mod paradoxal, ochii celor apropiați, fie ei bunici sau părinți doborâți de vreme, ne fac singurătățile mai lo-cuibile, mai domestice, mai casnice.

Înstrăinarea ultimelor trei decenii de instabilitate financiară, venită pe fondul unor majore reazezări socio-economice în țara noastră, a determinat o masivă imigrație românească. Manualele capitalismului au luat în calcul aceste fenomene ca pe consecințe factuale ale obținerii prosperității, dar tragedia alienării unor comunități întregi, observate de-a lungul istoriei umanității, nu ne-a consolată de ceasul rău al tranziției spre un mai bine. Progresele făcute de țara noastră au prețul dislocării forțate de suflete și biografii. Drama copiilor care-și cerșesc părinții înapoi în țară se lovește de surda realitate a lipsei de șanse acasă.

Nu atât fuga după bunăstare cu orice preț, a întors ceasornicul românilor spre înstrăinarea personală deschizând calea unor viduri interioare, ci roțița ritmată a conjuncturilor de viață. Fiecare părăsire este o dublă părăsire. Nu doar fiii și fiicele se îndepărtează de mantaua dragostei părintești, ci și ei, vârstnicii, sunt deferiți unei crude justiții a părăsirii. A uita de bătrâni înseamnă a necinști porunca biblică: *Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, cum ți-a poruncit Domnul Dumnezeuul tău, ca să trăiești ani mulți și să-ți fie bine în pământul acela, pe care Domnul Dumnezeuul tău ți-l dă ție* (Deuteronom 5, 16).

Această lege a firii omenești acționează nescris în fiecare pas al nostru, călăuzind alegerile și prefacerile noastre sufletești. O țară în care bătrânețea este disipată asemeni unei inutilizabile adăugiri se sfârșește în artificialități criminale. Nu poți construi doar din impulsuri ale juvenilității declamate posesoare de adevăr, dreptate și soluții, fiindcă arunci noul edificiu în magma subteranelor, unde se topește din lipsa unui fundament stabil. Memoria părinților și a bunicii, moștenirea lor spirituală și mentală, ce ne-o încredințează ca pe un giuvaier nestemat, este, în fond, o mare aglomerare de plăci tectonice pe care putem construi viitorul generațiilor noastre. Seismele acestora, mișcările bruște și dureroase din biografia fiecărui, sunt adevărata șansă de a reclădi edificiul personal după opțiuni neîngrădite. A mima alte construcții după planuri utopice sau din dorința învinovățirii din oficiu a tutelei paternale ne lasă într-o stare de defunctă mediocritate spirituală.

Construcția unui viitor luminos, topos ideologic uzat de utilizarea intensă de-a lungul veacurilor, își poate asigura durabilitatea prin recursul la înțelepciunea celor bătrâni, adică ai reprezentărilor autorității personale liber acceptate. Lecția lui *fac ce vreau* se topește asemeni aripilor din mitul lui Icar.

Forța credinței în viață și împlinire provine, poetic și patetic totodată, din suavitatea privirii celor de vârsta a treia. Împărtășite, crezute, luate în considerare, prețuite, ajunse la inimă, vederea ochilor lor stă ca un stâlp al fermității umane. Suntem puternici în credință când suntem stabili în dragostea persoanelor dragi. Din aceste motive, întreg tumultul inimii are nevoie de mecanismele tradiției în vederea validării unor noi conținuturi creatoare și dătoare de speranță. Din aceste pricini, putem canoniza tihna și verbul domol al casei sau *liniștea colibeii*, calchiind un text *cu noroc*.

Patriotismul părinților noștri, așa cum a fost viciat de naționalismul comunist al decadelor trecute sau cum excepțional a mai supraviețuit din amintirea celui 1918, nu trebuie amanetat în viteza unor recorduri financiare care stinge comunități și amintiri de țară. PIB-ul unei țări nu e tot ce poate spune țara; ce truism!

Toate sacrificiile bunilor și străbunilor noștri stau azi la temelia unei construcții care a făcut pași decisivi înspre o mai generoasă viață.

Chiar dacă m-am lăsat ispitit să emit judecăți finale într-un moment în care doar entuziasmul îmi stă ca argument, nu pot să nu deplâng de-credibilizarea indirectă a memoriei tradiției într-o lectură marxistă ce aruncă istoria unei țări într-un azil de istorii prăbușite, ineficace, indezirabile, rușinoase, pline de complexe, ca și cum istoria noastră e într-un scaun cu rotile pentru care se tot amână înmormântarea națională.

Istoria noastră e istoria privirii bătrânilor noștri, a unor frânturi de dragoste și sacrificiu. Nu o putem înțelege academic sau discursiv. E nevoie să stăm față în față cu durerile și suspinele părintești. Țara stă în ochii lor. Viața noastră emoțională se vede în ochii lor. Viața noastră creștină strălucește prin irisul lor.

Trebuie ca Hristos să fi avut o *vârșnică fărămă de iris*, El care e Tatăl privirii noastre.

Inaugurarea Centrului social-educativ „Grigore Pletosu” din Bistrița

Drd. Darius Echim

Centrul social-educativ „Grigore Pletosu” din Bistrița a fost inaugurat luni, 23 octombrie 2023, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a reprezentanților autorităților locale, județene și centrale, a elevilor și a cadrelor didactice, precum și a altor binefăcători și colaboratori. Lucrările efectuate la clădirea centrului, în perioada 2017-2023, au permis configurarea suprafețelor utile astfel încât beneficiarii să desfășoare activități educative în condiții optime și la standarde ridicate.

Ierarhii au fost întâmpinați de elevii de la Școala Primară „Sfântul Stelian” din Bistrița, care funcționează în clădirea Centrului Social-Educativ „Grigore Pletosu”.

Cu această ocazie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a oficiat slujba de binecuvântare a clădirii, înconjurat fiind de un sobor de clerici. Apoi, ierarhul a rostit și un scurt cuvânt duhovnicesc și i-a felicitat pe toți cei implicați în realizarea acestui proiect. Totodată, în cadrul cuvântului, Mitropolitul Clujului a tras un semnal de alarmă asupra consumului de droguri, fenomen care ia amploare în țara noastră.

În continuare, inspectorul eparhial de tineret al județului Bistrița-Năsăud, preotul Tudor Mudure-Iacob, care este coordonatorul proiectului și managerul Școlii Primare „Sfântul Stelian”, a mulțumit ierarhilor și tuturor celor implicați în acest proiect, apoi a prezentat o sinteză a întregului proces de reabilitare și a vorbit despre proiectele de viitor din cadrul Centrului.

„Acest complex găzduiește multiple activități și este casa unor proiecte dezvoltate și în dezvoltare din dragoste pentru copii și din responsabilitatea noastră de a contribui la educația oferită generațiilor următoare. Și pentru că toate acestea trebuiau să poarte un nume, Centrul social-educativ a primit numele primului protopop ortodox al Bistriței, Grigore Pletosu (1848-1934), în amintirea bogatei sale activități pastorale, didactice, edilitare și culturale derulate în județul nostru. Inima centrului este reprezentată de Școala Primară „Sfântul Stelian”, care a fost găzduită în ultimii doi ani de alte școli. Activitățile derulate în cadrul acestui proiect includ organizarea de cursuri pentru învățământul primar și, pe viitor, pentru cel gimnazial și liceal, dar și un variat program de activități extracurriculare, pentru care le mulțumim colegilor profesori care au acceptat să facă parte din echipa acestei tinere școli și au investit efort și timp pentru acest demers, dar și părinților pentru încrederea acordată. Păstrând registrul de dezvoltare socio-culturală a copiilor și tinerilor prin intermediul educației formale, informale și non-formale, în cadrul Centrului social-educativ „Grigore Pletosu” vom coordona diverse activități pentru tineri. Intenția noastră, prin acest centru multifuncțional este să configurăm un nucleu de formare și colaborare între tineri, consolidând o comunitate de practică și încurajând voluntariatul ca model al creștinismului”, a spus pr. Tudor Mudure.

În semn de apreciere și recunoștință pentru eforturile depuse în reabilitarea centrului, Părintele Mitropolit Andrei a oferit o serie de distincții și diplome tuturor celor care s-au implicat în realizarea acestui proiect. Coordonatorul proiectului și managerul Școlii Primare „Sfântul Stelian” – preotul Tudor Mudure-Iacob a primit „Crucea Transilvană” pentru clerici, cea mai înaltă distincție a Mitropoliei Clujului, consilierul onorific al premierului României în domeniul relațiilor economice internaționale – Victor Ponta și consilierul economic al Arhiepiscopiei Clujului – ec. dr. Sorin Călea au fost distinși cu Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud – Emil Radu Moldovan a primit „Certificatul Eparhial de Ctitor”. De asemenea, alți binefăcători au primit distincții și diplome de aleasă cinstire.

Cei doi ierarhi ai Eparhiei Clujului au primit din partea conducerii școlii câte o plachetă în semn de recunoștință pentru implicarea și susținerea proiectului educativ.

Alocuțiuni au rostit: consilierul onorific al premierului României în domeniul relațiilor economice internaționale – Victor Ponta, președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud – Emil Radu Moldovan, prefectul Județului Bistrița-Năsăud – Teofil Cioarbă, primarul Municipiului Bistrița – Ioan Turc și inspectorul școlar general al județului Bistrița-Năsăud – prof. Mircea Cristian Nicula.

Evenimentul festiv s-a încheiat cu momentul de predare a cheii, când Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a înmănat cheia directorului – prof. înv. Irina Matei și elevilor Școlii Primare „Sfântul Stelian”, dorindu-le succes la învățătură și rezultate pe măsură.

Apoi, toți cei prezenți au vizitat sediul Centrului social-educativ „Grigore Pletosu”.

Scurt istoric

Recepția la terminarea lucrărilor de reabilitare și construcție a imobilului Centrului social-educativ „Grigore Pletosu”, situat în municipiul Bistrița, pe strada Alexandru Odobescu, nr. 4, a avut loc în data de 7 septembrie 2023. Lucrările efectuate au permis configurarea suprafețelor utile astfel încât beneficiarii să desfășoare activități educative în condiții optime și la standarde ridicate.

Procesul verbal de recepție la terminarea lucrării a fost semnat de către reprezentanți ai Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu dirigintele de șantier, beneficiarul lucrării, reprezentantul Inspectoratului de Stat în Construcții, reprezentanți ai Primăriei Municipiului Bistrița, ai Direcției Județene pentru Cultură Bistrița-Năsăud, reprezentantul Inspectoratului pentru Situații de Urgență Bistrița al județului Bistrița-Năsăud, precum și de către constructor, reprezentanții firmelor de instalații și reprezentanți din partea proiectanților.

Clădirea, monument istoric de secol XIX, a intrat în proces de reabilitare totală în anul 2017, iar lucrările efectuate au vizat înlocuirea acoperișului, reabilitarea fațadelor, montarea scării de evacuare în caz de incendiu, recompartimentări la interior, înlocuirea pardoselilor, geamurilor, ușilor interioare și exterioare, instalațiilor la interior (sanitare, termice, electrice, sistem de detecție, semnalizare alarmare la incendiu, rețea de hidranți interior, rețea structurată voce-date, sistem de supraveghere video, sistem de alarmare la efracție, sistem de sonorizare ambientală), montarea centralelor de încălzire, precum și amenajarea curții și a terenului de sport. Lucrările efectuate au fost realizate cu sprijinul Guvernului României – prin Secretariatul de Stat pentru Culte – , Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, Primăriei Municipiului Bistrița și a altor binefăcători.

Centrul social-educativ „Grigore Pletosu” găzduiește de la începutul anului școlar 2023-2024 activitatea Școlii Primare „Sfântul Stelian” Bistrița. Pe viitor se are în vedere extinderea școlii la ciclul gimnazial și liceal, dar și implementarea unui variat program de activități extracurriculare.

Școala funcționează pe principiul subordonării ierarhice și al ascultării canonice față de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, desfășurându-și activitatea sub supravegherea Inspectoratului Școlar Județean Bistrița-Năsăud. Managerul școlii este preotul Tudor Mudure-Iacob, care este și inspectorul eparhial de tineret al județului Bistrița-Năsăud, iar directorul instituției de învățământ este prof. înv. Irina Matei.

În prezent, Arhiepiscopia Clujului are 60 de proiecte și programe sociale, printre acestea se numără și Centrul social-educativ „Grigore Pletosu” care vizează în mod direct educația copiilor și a tinerilor. Astfel, anul trecut, prin unitățile de cult, asociațiile și fundațiile eparhiale, în scop filantropic a fost cheltuită suma totală de 24.782.563 lei.

Proiectul cultural-religios internațional „Sunt și rămân român: cred, simt și trăiesc românește”

Diana Moțoc
Hadrian Conțiu

N în perioada 27-29 octombrie 2023, prin parteneriatul dintre Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și Departamentul pentru Românii de Pretutindeni al Guvernului României, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și a Înaltpreasfințitului Părinte Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, s-a derulat proiectul cultural internațional „Sunt și rămân român: cred, simt și trăiesc românește”.

Prin acest proiect, s-a dorit a se veni în sprijinul păstrării identității românilor care s-au stabilit, muncesc și / sau studiază în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, dat fiind că, pentru a trăi, a se dezvolta și a se integra armonios ca și comunitate străină stabilită într-o altă țară și cultură, aceștia au o nevoie imperioasă de a-și păstra identitatea națională, ceea ce înseamnă și reunește: limba, credința sau spiritualitatea, tradițiile, cultura. Astfel, spiritualitatea, credința creștin-ortodoxă, care definește marea majoritatea a românilor, dar și tradițiile și cultura, în general, au fost susținute, în cadrul proiectului, printr-o intensă activitate pastoral-misionară desfășurată de Părintele Arhimandrit Dr. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în trei parohii ortodoxe române din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, precum și prin lansarea și dăruirea cărții Pr. Arhim. Dumitru Cobzaru „Fiule, m'am vrut să-ți fiu candelă de ceas târziu”, ediția a IV-a, precum și a ediției bilingve română-engleză, versiunea engleză fiind realizată de Prof. univ. dr. Rodica-Silvia Stan, ambele volume apărute la Editura Renașterea, în anul 2023.

În toate cele trei zile, Arhim. Dumitru Cobzaru a slujit Taina Sfântului Maslu și, respectiv, Sfânta Liturghie, în sobor de preoți și diaconi, din care au mai făcut parte PCuv. Arhim. Nicolae Moldovan, starețul Mănăstirii Nicula, Pr. Emilian Geabana, Parohia Ortodoxă „Sfântul Cuvios Ioan Casian” din Guadalajara, Spania, Arhid. Dan Văscu, Directorul Radio Renașterea și preoții parohii.

Astfel, în seara zilei de 27 octombrie, a fost săvârșită Taina Sfântului Maslu, la Parohia „Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuți”, Biserica Sf. Matthias, Collindale, Rushgrove Avenue, parohul acestei comunități fiind Pr. Grigore Daniel Pașcu.

Cu această ocazie, Părintele Arhimandrit Dr. Dumitru Cobzaru s-a adresat membrilor comunității parohiale, împărțându-le câteva gânduri legate de Sfântul Cuvios Dimitrie Basarabov, ocrotitorul Bucureștilor, prăznuit în acea zi. Părintele a accentuat aceste cuvinte, adresate românilor plecați de acasă: „Dumneavoastră ați plecat de la casa părintească, dar noi, cei din țară, avem nădejdea că, într-o zi, vă veți întoarce acasă”.

În seara zilei de 28 octombrie, a fost săvârșită Taina Sfântului Maslu la Parohia „Intrarea în Biserica a Maicii Domnului”, Biserica Sf. Michael and All Angels, Perry Street, Northampton. Comunitatea de aici este păstorită de Pr. Florin Simionca.

În cuvântarea de la finalul slujbei, Părintele Arhimandrit Dumitru Cobzaru s-a referit la Evanghelia Duminiicii care urma, în care se aduce aminte una dintre marile minuni pe care le-a săvârșit Domnul nostru Iisus Hristos, și anume învierea fiicei lui Iair.

Prin pilda lui Lot, care trăia împreună cu soția și fiicele lui întru dreptate, întru curăție, în iadul Sodomei și Gomorei, în care oamenii erau atât de împătimiti, încât s-au

ispitit de îngeri, Părintele Arhimandrit Dumitru Cobzaru, conchide că „Se poate trăi în iad și să fii curat, să fii bineplăcut lui Dumnezeu.”

Duminică dimineața, 29 octombrie, Părintele Dumitru Cobzaru a slujit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în mijlocul credincioșilor de la Paraclisul Episcopal „Nașterea Maicii Domnului și Sfântul Ioan Iacob Hozevitul”, St. John Fisher and Thomas, 28 Rossington Avenue, Borehamwood. Parohul comunității de aici este Protos. Serafim Pașca.

În predica sa, Părintele Arhimandrit Dumitru Cobzaru a adresat credincioșilor, prezenți în număr foarte mare, un cuvânt de învățătură despre cele două minuni săvârșite de Domnul nostru Iisus Hristos din Evanghelia Duminiicii: vindecarea femeii cu scurgere de sânge de doisprezece ani și învierea fiicei lui Iair, mai-marele sinagogii, „una dintre cele mai uluitoare minuni”.

Părintele Dumitru a pus în lumină faptul că „minunile pe care le-a săvârșit Domnul nostru Iisus Hristos au la bază credința celor pentru care le-a făcut”. Dacă atunci când Îl cheamă pe Mântuitorul nostru să-i vindece fiica, credința lui Iair a avut nădejde, când i se spune că ea a murit, aceasta devine o credință deznădăjduită, precum a tatălui copilului lunatic: *Cred, Doamne, ajută necredinței mele!*

Părintele Arhimandrit Dumitru Cobzaru a scos în evidență faptul că *credința mântuiește*, Domnul Iisus Hristos spunând tatălui deznădăjduit: *Crede numai și fiica ta se va mântui*, iar femeii care s-a atins de El spre a se vindeca: *credința ta te-a mântuit*, tâlcuind că:

Părintele Serafim Pașca a mulțumit și a rostit un cuvânt de apreciere asupra cărții „Fiule, m'am vrut să-ți fiu candelă de ceas târziu”, de Arhim. Dumitru Cobzaru.

Acesta, precum și preoții parohii din celelalte parohii cuprinse în proiect, au primit din partea Părintelui Arhimandrit Dumitru Cobzaru câte o icoană pe sticlă pictată după școala tradițională de la Nicula și un prosop țărănesc, țesut cu zeci de ani în urmă.

Părintele Dumitru a subliniat faptul că: „Este un dar pentru toți dumneavoastră, ca să vă aduceți aminte de tradițiile și obiceiurile noastre strămoșești. Este vorba despre icoana Maicii Domnului *Îndurerată*, care se roagă către Mântuitorul nostru Iisus Hristos, răstignit pe Cruce. Icoana este împodobită cu flori care cresc la noi, în România. V-o dăruim pe Maica Domnului *Îndurerată*, pe care însă noi ne-o dorim – și am intitulat-o într-o carte apărută recent – *zorii Zilei celei neînsângerate*. Dacă Domnul Hristos stă însângerat pe Cruce, nădăjduim ca lumea în care trăim și care sângerează și ea, să trăiască, prin mijlocirea și rugăciunea Maicii Domnului, *Ziua cea neînsângerată*”.

La finalul Sfintei Liturghii, precum și după săvârșirea Tainei Sfântului Maslu, în cele două seri precedente, a fost prezentată cartea „Fiule, m'am vrut să-ți fiu candelă de ceas târziu”, ediția a IV-a, precum și a ediției bilingve română-engleză, volume apărute la Editura Renașterea, 2023, avându-l ca autor pe PCuv. Părinte Arhimandrit Dumitru Cobzaru, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și a Înaltpreasfințitului Părinte Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale.

Autorul, grație bogatei sale experiențe în sfera duhovniciei și a Bisericii, oferă în această carte răspunsuri publice, dar și personale, la întrebările puse de credincioși și fiii duhovnicești, în diferite ocazii și pe teme foarte variate. Temele abordate în carte răspund unor necesități practice, din viața cotidiană a credincioșilor, și, în același timp, unor

nevoi profund spirituale, sufletești, dorința de a se conecta la dimensiunea spirituală reprezentând una dintre trăsăturile definitorii ale identității umane.

Au luat cuvântul Prof. univ. dr. Rodica-Silvia Stan, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Cluj-Napoca, traducătoarea în limba engleză a cărții, Lector univ. dr. Diana Moțoc, Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, și Prof. dr. Hadrian-V. Conțiu, Colegiul Național „Al. Papiu Ilarian” din Târgu Mureș, cadru didactic asociat al Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca.

Despre carte și motivația dăruirii ei, autorul a spus înaintea românilor prezenți la slujbe, în cele trei parohii:

„Nădăjduim ca prin Biserica să vă reîntoarceți, la vremea potrivită, acasă. Aveți copii, ei sunt din ce în ce mai asimilați aici (...), însă sperăm să se îndrăgostească și ei de țara noastră. În acest sens, dorim să vă dăruim, fiecăruia, dumneavoastră și copiilor dumneavoastră, o carte, care este un mic catehism, ca să știți ce înseamnă credința noastră, Biserica noastră, Dumnezeu nostru, Sfinții lui Dumnezeu, ce înseamnă să trăim în Hristos cu adevărat. Cartea pe care o dăruim în această seară s-a tipărit cu bunăvoința Arhiepiscopiei Clujului și cu binecuvântarea Mitropoliei de la Paris. Ați

auzit că au fost pomeniți doi mitropoliți, Înaltpreasfințitul Andrei al Clujului și Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, cel care păstorește arealul occidental și meridional cu multă responsabilitate. Această carte a fost tradusă în spaniolă, în franceză și, de această dată, în engleză. Noi v-o dăruim în română (...), însă pentru copiii dumneavoastră, pentru adolescenți și cei foarte tineri, oferim și ediția bilingvă, română-engleză, astfel încât să nu uite limba noastră străbună. (...)

La finalul prezentărilor, Părintele Arhim. Dumitru Cobzaru a dăruit cartea, atât în limba română, cât și în ediție bilingvă română-engleză, ambele ediții fiind tipărite într-un total de 4000 de exemplare, tuturor credincioșilor participanți, care au primit-o cu emoție și entuziasm. Acestora li s-a oferit, de asemenea, icoane cu Maica Domnului de la Nicula, de către Părintele stareț al mănăstirii, Arhim. Nicolae Moldovan. Totodată, a fost oferit un moment artistic de muzică românească, susținut de corul de copii și tineri *Familia Transilvană*, coordonator teologul Dănuț Ionuț Moldovan. În continuare, au fost realizate mese rotunde, la care au fost abordate teme care au vizat atât tradițiile autentice românești, cât și actualitatea urbană a României, susținute de persoane competente în domeniile propuse, într-un dialog constructiv cu românii din diaspora prezenți la aceste evenimente.

La atelierul de pictură tradițională „Icoana pe sticlă de la Nicula”, coordonat de Raluca Cucura, iconar, copiii participanți din comunitatea românească a Parohiei „Intrarea în Biserica a Maicii Domnului”, Northampton, au fost inițiați în pictura pe sticlă tradițională de la Nicula.

În acest scop, au fost pregătite și trimise din timp, de acasă, materialele specifice: sticla, vopselele, pensulele, modelele, foia și alte ustensile necesare, afirmă coordonatoarea Raluca Cucura.

Potrivit acesteia, copiii au răspuns cu entuziasm propunerii de învățare a picturii icoanei pe sticlă, după tehnica tradițională de la Nicula, au ascultat indicațiile cu atenție și au pictat cu drag icoanele pe care le-au păstrat, apoi, cu bucurie. Pe lângă tehnica propriu-zisă, le-a oferit informații legate de apariția icoanei pe sticlă, despre Mănăstirea Nicula și icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni. Modelele alese au fost: Mântuitorul Hristos, Maica Domnului cu Pruncul, Arhanghelul Mihail, Sfântul Nicolae.

Proiectul, prin organizarea acestor manifestări spirituale și culturale a contribuit semnificativ la satisfacerea nevoii de apartenență la țară a românilor din respectivele localități ale Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, consolidându-le identitatea națională și aducându-i mai aproape de rădăcinile și valorile tradiționale ale României. Evenimentul a contribuit, în acest fel, și la promovarea în țara gazdă a unei imagini pozitive a României și a comunității românești.

Rolul picturii și revelarea lui Dumnezeu

„Să muncești cu credință și bucurie și să aștepți astfel ziua în care Dumnezeu îți revelează și te ajută să înțelegi rolul picturii în viața ta și a semenilor”

Interviu cu Florin Olari, pictor și restaurator autorizat de către Patriarhia Română, realizat de Mihai Lisei.

Pictorul Florin Olari (n. 5 februarie 1982, în Poiana Ilvei, jud. Bistrița-Năsăud), membru al UAP din România, face parte din categoria rara avis a artiștilor cu har duhovnicesc. Tânărul artist trăiește condiția omului de artă în căutarea lui Dumnezeu în expresia ei cea mai autentică. Lucrările sale, expuse în expoziții personale și de grup, atât în țară, cât și în străinătate, se bucură de o apreciere deosebită din partea publicului și a criticilor de artă și îl situează în seria ilustră a pictorilor români contemporani de un real talent. Aptitudinile speciale pentru pictura bisericească de sorginte bizantină, deprinse încă din copilărie și dezvoltate în timpul studiilor de profil, îl recomandă ca unul dintre cei mai valoroși pictori iconografi din Transilvania. (M.L.)

Mihai Lisei: - Când ai simțit chemarea spre universul sensibil al picturii?

Florin Olari: - Mă aflu la țară, când prima dată am conștientizat ce înseamnă o imagine. Încă de la prima mea întâlnire cu icoanele de pe pereții casei copilăriei mi-am dorit să realizez și eu asemenea lucrări – așa am simțit că pictura este vocația mea, ceea ce îmi aduce bucurie. Am perceput că icoanele înglobau partea spirituală, precum și latura artistică de către iconografi. Atunci am știut că dorința aceasta va rămâne un fir călăuzitor până în ziua de azi. Șansa de a mă fi născut într-o familie creștină, frecventarea Bisericii și prezența icoanelor în viața mea m-au ajutat să mă dezvolt și să pictez sfinți și icoane. Am înțeles însă că nu e suficientă doar o pregătire artistică în realizarea lor, ci și una duhovnicească, de mare importanță, pentru că pregătirea de acest tip te ajută, în ideea că Dumnezeu îți deschide astfel orizontul cunoașterii pentru a pune în valoare latura duhovnicească a unui pictor de biserici.

M. L.: Cum arătau primele tale creații?

Florin Olari: Primele mele creații au fost după icoane, așa spune prima pictură descoperită în casă. La momentul respectiv, biserica din satul natal nu avea pictură murală, ci doar câteva icoane vechi, pe iconostas, pe care, la acea vreme, nu le puteam descifra. Lucrările mele incipiente erau, evident, încercări stângace, care, în loc să mă descurajeze, m-au impulsivat și m-au făcut să-mi cultiv răbdarea pentru a picta. În acest sens, pentru a-mi desăvârși tehnica am urmat un liceu de artă, apoi studii superioare în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă - UBB Cluj, specializarea Patrimoniu Cultural, Masteratul la UAD Cluj, precum și doctoratul în cadrul aceleiași instituții, având ca temă *Simbolistica mierii și a fagurelui în cultura religioasă*

și laică... Pot spune că primele creații mi-au trezit și dezvoltat o răbdare exemplară: să muncești cu credință și bucurie și să aștepți astfel ziua în care Dumnezeu îți revelează și te ajută să înțelegi rolul picturii în viața ta și a semenilor.

M. L.: Consideri că arta ta a fost / este influențată de mediul din care provii?

Florin Olari: Da, mediul din care provin m-a influențat foarte mult. În primul rând, menționez că am moștenit talentul de la tatăl meu. Mediul rural a fost unul propice dezvoltării mele ca artist, pentru că în mijlocul naturii m-am bucurat de toate formele de relief existente, precum m-am bucurat și de prezența vie a copacilor, a florilor, a cerului... Acest mediu excepțional m-a îmbogățit nespuse de mult. În preajma bunicului meu, care era apicultor, am ajuns să gust mierea și fagurele, de care am rămas fascinat și am ajuns să le contemp lu forma și culoarea. Mai târziu mi-am dorit să aprofundez și să valorific acest mister al albinelor care, prin munca lor, ne oferă mierea, acest produs sănătos și plin de savoare.

M. L.: Cum lupți cu pânza albă?

Florin Olari: În cazul meu, în fața pânzei albe, nu este o luptă, ci un dialog lăuntric și totodată o enigmă, întrebându-mă mereu dacă sunt vrednic să o pictez.

M. L.: Recent ai lansat, prin expoziția etalată în Turnul Pompierilor, un nou concept în domeniul artei sacre: CONAȘTERE. Te rugăm să definești acest termen.

Florin Olari: M-am aplecat asupra acestei teme de foarte mult timp și am urmărit-o încă de pe... șevaletele facultății. Aici aș fi tentat să răspund precum Sf. Augustin... „Dacă nu sunt întrebat, atunci știu...” Mărturisesc însă că esența conceptului menționat pleacă de la simbolistica mierii și a fagurelui. Mierea, înțeleasă ca rezultat al unui proces de elaborare, va deveni simbol al Eului superior, al Sinelui, ca ultimă consecință a muncii lăuntrice asupra propriei ființe. Activitatea frenetică a albinei în procesul de recoltare a polenului se aseamănă cu căutările spirituale care ne frământă de-a lungul întregii noastre vieți, trăind mereu cu speranța promisiunii de a obține dulceața mierii și lumina cunoașterii adevărilor nerostite. *Conașterea* este conlucrarea spirituală unde ființa umană creează, fiind inspirată de Dumnezeu prin revelația naturală.

M. L.: Ești pictor de biserici, illustrezi arta bisericească, dar și pictor ancorat în arta contemporană. Cum percepi raportul dintre cele două dimensiuni ce îți definesc personalitatea?

Florin Olari: Pentru mine nu există o ruptură, ci mai degrabă o altfel de exprimare în cadrul artei sacre, introducând simboluri din revelația întâlnirii cu Natura care îl simbolizează pe Creator. Nu trebuie uitat că, potrivit lui Pseudo-Dionisie Areopagitul, „Învățăturile lui Dumnezeu sunt ca mierea, căci au

darul de a curăța și de a păstra”. Astfel, fagurele simbolizează Cuvântul Domnului (Logos-ul primordial, din debutul *Evangheliei după Ioan*) care a creat Lumea. Avantajul artei contemporane este că transmite mesaje elevate, profunde, indiferent de poziționarea lor. Muchiile lucrărilor pot fi compuse aleatoriu, astfel mesajul poate fi receptat din mai multe perspective oferind mai multe idei despre Creație, Naștere, Conaștere.

M. L.: Cum te pregătești când urmează să pictezi pereții unei biserici?

Florin Olari: În cadrul unei biserici ce urmează să fie pictată se oficiază o slujbă de începere a lucrărilor, la care particip alături de credincioși. Datoria fiecărui pictor în asemenea situație este aceea de a rosti rugăciunea iconarului în fiecare dimineață (a se vedea detalii în *Erminia picturii bizantine* de Dionisie din Furna), la debutul unei zile de lucru, iar pe parcursul zilei să trăiască în deplină transfigurare ceea ce pictează și să nu uite, așa cum Apostolul Pavel spune: „Nu trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”. De aceea trebuie să ne pregătim și să conștientizăm că slujirea aceasta trebuie tratată cu luare aminte și cu maximă responsabilitate.

M. L.: Ce sentiment trăiești în fața lucrării încheiate?

Florin Olari: Un sentiment de neliniște mă însoțește și mă determină să mă întreb dacă în încercările mele de a face cât mai bine ceea mi-am asumat în legătură cu împodobirea lăcașului de cult este suficient pentru mântuirea mea prin arta sacră pe care o practic. Pe de altă parte, trăiesc și o împlinire că la momentul când am încheiat lucrările ofer toate cunoștințele mele în finalizarea picturii bisericești. Mereu, după încheierea lucrărilor, îmi doresc să mă autodepășesc. În încheierea unei pânze ne aflăm de fapt în începerea următoarei. La fel, aștepți clipa când vei ajunge să fii mulțumit de ceea ce faci, în dorința de a evolua și de a te desăvârși din punct de vedere spiritual.

M. L.: În viitorul apropiat, la ce vernisaj ne inviți?

Florin Olari: Vă invit la expoziția intitulată *Esențe*, ce se deschide miercuri, 15 noiembrie 2023. Vernisajul va avea loc la ora 17:00, la Centrul de Cultură Urbană Cluj-Napoca - Turnul Croitorilor, un spațiu generos, un adevărat spațiu spiritual destinat Dialogului artelor, coordonat în mod admirabil de doamna dr. Ancuța-Lăcrimioara Chiș. La vernisaj ne vor onora cu prezența PS Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și domnul conferențiar univ. dr. Eugen Savinescu, Rectorul Universității de Artă și Design din Cluj-Napoca. În calitate de curatoare a expoziției este doamna conferențiar univ. dr. Mira Marinceaș, de la Universitatea Sapientia.

Aforismele profesorului Mihai Zamfir

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

N urmă cu trei ani mă opream asupra unui volum al Maicii Benedicta (Acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga) intitulat *Chipuri de lumină de la Mănăstirea Văratec. Convorbiri cu Fabian Anton*. O carte pe care am citit-o cu mult interes și am scris despre conținutul ei cu admirație și plăcere. Maica Benedicta, așa cum se știe, a fost un prestigios om de cultură, care în ultima etapă a vieții a dorit să dobândească „chipul îngeresc” închinându-se într-o mănăstire. Dialogurile au fost înregistrate chiar la Văratec. De curând am avut prilejul să citesc tot o suită de dialoguri, purtate, de asemenea, la o mănăstire de maici din Moldova de mare notorietate, Agapia. Volumul este intitulat *Dialoguri la Agapia*, discuțiile fiind purtate de un strălucit intelectual, istoric literar și scriitor, profesorul Mihai Zamfir, și de poetul Gheorghe Șimon, autor exclusiv de poeme religioase, care se consideră pe sine „un fiu al Agapiei”.

Dialoguri la Agapia nu este un volum corpolent, iar convorbirile din paginile sale au fost purtate pe parcursul a 15 ani, așa încât nu e de mirare că multe formulări ale profesorului Mihai Zamfir au strălucirea aforismului. Înainte de a ne apleca asupra câtorva subiecte și mai ales idei din această carte, se cuvine spus că profesorul Mihai Zamfir este unul dintre intelectualii români proeminenți care cunosc și recunosc jertfele Bisericii noastre naționale din timpul fostului regim și este cel dintâi care face următoarea observație în acest sens: referindu-se la prigoana asupra mănăstirilor ortodoxe din România decurgând din Decretul 410 din 1959, prin care au fost desființate multe chinovii, scriitorul arată că această samavolnicie n-a avut parte de niciun protest al Occidentului. Aspectul acesta nu l-au semnalat, evident, în perioada postcomunistă, nici istoricii României și nici istoricii Bisericii.

Să ne oprim în continuare asupra unei observații fundamentale a profesorului Mihai Zamfir, aceea că literatura română începe cu Mitropolitul Dosoftei. Observația este cât se poate de importantă și se cuvine să detaliem: „*Pentru mine, literatura română a început, poate, mai târziu decât se crede, adică a început atunci când am avut și noi primul mare poet: pe Dosoftei. Până la sfârșitul secolului al XVII-lea, de fapt, la noi nu a existat ceea ce numim o literatură propriu-zisă... // După mine, literatura română începe odată cu Dosoftei, continuă cu câțiva mari scriitori și se articulează sub forme recunoscibile, adică forme care există în toate literaturile europene, abia la sfârșitul secolului al XVIII-lea.*”

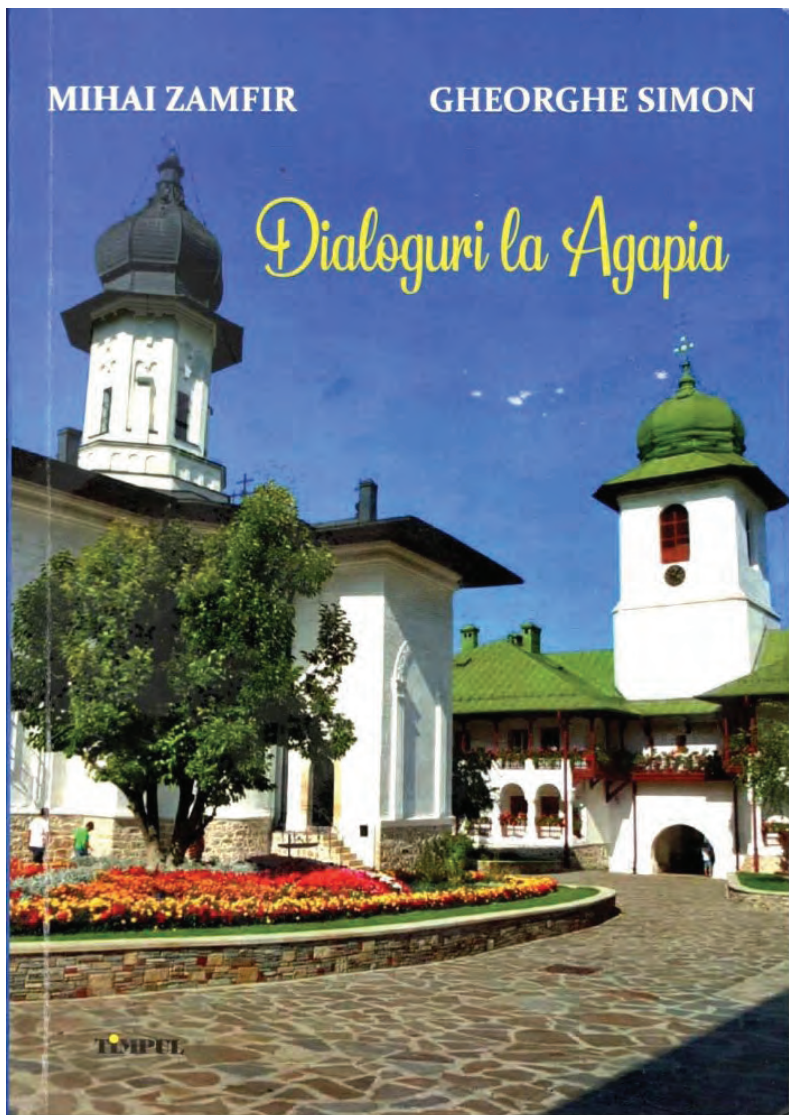
Profesorul Mihai Zamfir introduce și o observație de bun-simț, spunând: „*Nu de când durează o literatură contează, contează ceea ce ea a dat*”, adăugând că literaturi de reverberație mondială, cum ar fi literatura americană și cea braziliană, sunt mai recente decât literatura română.

Să revenim însă la Dosoftei și la remarcabilul raționament al profesorului Zamfir: „*Nu durată unei literaturi contează, ci marii scriitori pe care ea i-a propus. Dosoftei nu a făcut decât să traducă, într-un anumit fel, un text preexistent, Psaltirea; dar și-a reliefat individualitatea proprie cu atâta forță, încât de multe ori textul tradus cade pe planul doi, în favoarea inovațiilor autorului. Așa a început, de fapt, literatura. Dar mai este ceva, în cazul nostru. După ce am studiat ani și ani de zile literatura română, îmi dau seama că ma-*

rile ei realizări se situează cu deosebire în domeniul poetic... Nu prea avem dramaturgie; avem o proză interesantă, dar care a început târziu și care, de multe ori, apare limitată de tematici obsesive.”

În continuare, pe linia aceluiași raționament, autorul afirmă concludiv: „*La români, poezia este mai importantă decât celelalte forme ale artei*” (pp. 49-51).

Un aspect tratat cu puțin patetism – inexistent altminteri la Mihai Zamfir – privește etica scriitorului. De obicei, abordarea acestei teme la noi lasă o impresie de pledoarie suspectă. La Mihai Zamfir, ea este cât se poate de autentică și merită reținută: „*Scriitorul care, fiind inteligent, talentat, nu a spus cu adevărat ceea ce credea e pedepsit în aeternum, se descalifică în ochii cititorului: și nu ai cititorului de acum, care citește prima oară cartea, ci ai cititorilor dintotdeauna. Instanța supremă este valoarea pe care el o va avea în ochii celor care îl vor citi peste zece ani, cincizeci de ani, două sute de ani, dacă îl vor mai citi. La acei cititori ipotetici trebuie să se gândească; orice nesinceritate, orice minciună, orice tranzacționare făcută cu scrisul lui acum, nu rămâne niciodată, absolut niciodată, ascunsă, necunoscută. Până la urmă, se descoperă și este sancționată fără milă... Singura avere, absolut singura avere a scriitorului este opera proprie:*

Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte, / Decât un nume adunat pe-o carte, spunea un autor care, din păcate, a fost destul de tranzacțional, a câștigat bani vânzându-și de multe ori sufletul, deși era unul din marii poeți pe care i-a dat România; aceste versuri ale lui Arghezi arată că o etică există, chiar dacă Arghezi n-a respectat-o; dar, ca poet genial, și-a dat seama că se află un prag etic spre care omul trebuie să tindă, deși nu-l atinge. Pragul etic... Dacă aici păcătuiești, ai ratat eternitatea.” (p. 55-57).

Profesorul Mihai Zamfir este autorul unei cărți apărute în 1976, intitulată *Imaginea ascunsă. Structura narativă a romanului proustian*, considerată de specialiști una din cele mai temeinice monografii despre Proust apărute la noi. De asemeni, Mihai Zamfir este un specialist în literatură lusitană și a fost și ambasadorul țării noastre în Portugalia la sfârșitul secolului trecut. O paralelă întreprinsă în *Dialoguri la Agapia* între temperamentul românesc și cel portughez este demnă de tot interesul, ca și în perspectiva asupra a ceea ce

scriitorul numește *individualismul românesc*, element care subminează sentimentul de solidaritate la nivelul unui popor. Specialist și în literatură braziliană – a și predat la o universitate din Brazilia –, Mihai Zamfir aduce în acest concentrat volum de dialoguri date despre o lume și o literatură deosebit de interesante, mai puțin cunoscute la noi.

Dialoguri la Agapia este o carte substanțială, apărută la editura ieșeană Timpul în admirabile condiții grafice în urmă cu un an, într-un cuvânt, o carte de excepție.

„Sacrificiul”

Elena Pârveu

Ninge. Ninge cu fulgi mari și moi, ca odinioară, în copilărie. Cerul e acoperit de nori gri, o ceață s-a lăsat peste oraș, iar câteva lumini de pe Gruia, marchează punctele de reper ale liniei orizontului... Nu e frig, dar atmosfera este totuși apăsătoare. Poate că pregătirile de război ale unor mari puteri, alianțele ce se anunță și se modifică de la o zi la alta produc griji, dar o și mai mare derută. Românul, de-a lungul istoriei noastre milenare, a fost sacrificat mereu în lupta pentru putere, a executat doar ceea ce i se cerea, nimeni nu l-a întrebat ce dorește, și tot istoria l-a determinat să nu mai pună prea multe întrebări. A realizat singur că sacrificiul înseamnă jertfă, privațiuni... A fost și este blestemul nostru ca popor, chiar dacă am scris o istorie ce ne poate marca măreția, iar sărbătorile naționale certifică și ele momentele istorice mai importante și dragi nouă. Și totuși, începem cu sacrificiul, cu lupta pentru putere, pentru a ajunge apoi la „interesul național”.

Patimile românilor și-au găsit locul în numeroasele lucrări de istorie și literatură, dar, din păcate, puțini le mai învață, ba și mai puțini știu de ele. Și, totuși, sacrificiul înseamnă și nădejde, speranță, iar speranța vine de sus, de la Dumnezeu, „stăpânul absolut”. Să ridicăm privirea și ruga noastră spre orizonturi înalte, să nădăjduim în ajutorul Bunului Dumnezeu, și să sperăm, să credem în generozitatea Lui.

Emil Cioran, în lucrarea *Schimbarea la față a României* (Humanitas, București 1990), deși se referea la alt moment istoric (1918), făcea o observație valabilă și astăzi: „România are un sens întrucât o începem. Trebuie s-o creăm lăuntric, pentru a putea renaște în ea. Plăsmuirea acestei țări să ne fie singura obsesie.” Desigur, reîntrirea în normalitate este foarte grea, răul este mai puternic și, totuși, „Unirea” face „Puterea”, deși cere sacrificii, și, de fiecare dată, începem cu „speranța victoriei”. Românii nu s-au temut niciodată nici de trădare, nici de sacrificiu, pentru că au fost puternici ca neam, dar, mai ales, au conștientizat și au crezut în puterea Rugăciunii, ce ne ajută să ne reinventăm spiritual, să izbândim, așa cum am făcut-o de fiecare dată, când ni se părea totul pierdut. Și tot Emil Cioran, în lucrarea citată, sublinia rolul elementului religios: „Există totuși un moment dinamic și hotărâtor, care face din fenomenul religios al unui popor o adevărată forță vitală și care este singurul în măsură a-i ridica decisiv nivelul istoric” (p. 77). O adevărată evadare, o disperare cu profunde rezonanțe sufletești a cuprins pe cei ce au hotărât să plece, să părăsească țara din motive diverse, de ei știute, dar revenind la fiecare sărbătoare acasă, aici unde îi cheamă datinile pământului strămoșesc. Este sacrificiul, jertfa lor adusă țării din care s-au ridicat mănăstiri, precum și speranțe. Sunt bine veniți credincioșii pentru rugăciune, pentru cererile și doleanțele lor, pentru ajutorul sufleteș primit de fiecare dată la ruga înălțată. „Sacrificiul”, invocat mereu, va rămâne neșters din memoria noastră, ne dă putere să ne revigorăm și să ne canalizăm energiile pentru victoria binelui, a forței vitale a națiunii noastre, a speranței. Doamne, ajută!

In memoriam Ana Baci

Drd. Darius Echim

Rect. Univ. Dr. Ana Baci, fost cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, trecută la Domnul în ziua de 10 octombrie 2023, a fost înmormântată miercuri, 18 octombrie 2023, în Cimitirul Central din Cluj-Napoca. Slujba înmormântării a fost oficiată de Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu un sobor de clerici.

Răspunsurile la slujbă au fost date de Corul de Cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran”.

La finalul slujbei, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul a rostit un cuvânt de învățătură și a transmis mesajul de condoleanțe al Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. În cuvântul rostit cu această ocazie, Episcopul-vicar Benedict a evocat personalitatea profesoarei Ana Baci și a vorbit despre virtuțile acesteia, o femeie credincioasă și un dascăl de vocație.

În cele din urmă, cortegiul funerar s-a deplasat spre locul rânduit din Cimitirul Central, unde lect. Ana Baci a fost înhumată, alături de soțul ei, prof. Ionel Roman.

La slujba înmormântării au luat parte membrii familiei, apropiați, clerici, teologi, oameni de cultură, conducerea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, colegi și foști colegi profesori, precum și studenți teologi și foști studenți, pe care i-a format de-a lungul carierei sale profesionale. Printre cei care i-au adus un ultim omagiu s-au numărat: decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din municipiu – arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, prodecanul facultății – pr. conf. univ. dr. Adrian Podaru, directorul de departament al facultății – pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, directorul Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca – pr. lect. dr. Liviu Vidican-Manci, ecleziarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca – arhim. lect. univ. dr. Simeon Pinteș și alții.

Printre profesori și studenți, Ana Baci a fost cunoscută ca fiind una dintre cele mai dedicate profesoare pe care le-a avut instituția teologică clujeană. A format zeci de generații și a introdus în universul limbilor clasice mii de studenți.

† **BENEDICT BISTRIȚEANUL**
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Octombrie 2023

1 octombrie

În Duminica a XIX-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană Adormirea Maicii Domnului din Cluj-Napoca. Rostește predica cu titlul: „Omoforul milei”. În cadrul slujbei, hirotonește diacon pe teologul Sergiu Macra.

Oficiază Sfânta Taină a Cununiei pentru tinerii Antonie Ionuț și Lavinia Boca în Biserica Buna Vestire din cartierul clujean Iris. Rostește un cuvânt de învățătură.

2 octombrie

Cu ocazia deschiderii noului an universitar, săvârșește Sfânta Liturghie la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae din Cluj-Napoca. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Taina începutului”. Hirotonește preot pe diaconul Sergiu Macra ca misionar pe seama Protopopiatului Turda.

În continuare, în capela facultății, oficiază slujba de Te Deum în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, apoi, în Aula Mare a instituției de învățământ, participă la deschiderea oficială a anului universitar 2023-2024.

La programul de Master din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog - introducere”.

3 octombrie

Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, participă la conferința de toamnă a preoților din Protopopiatul Bistrița. Cu această ocazie, rostește un cuvânt tematic legat de anul comemorativ al inmografiilor și cântăreților bisericești.

În calitate de membru în comisie, participă la susținerea referatelor de doctorat la disciplina Misiologie în cadrul Școlii Doctorale Isidor Todoran din Cluj-Napoca.

4 octombrie

Program de audiențe la birou.

5 octombrie

În cadrul serilor culturale de la Muzeul Mitropoliei Clujului, aflat la demisolul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, participă, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, la evenimentul cultural comemorativ în cadrul căruia a fost evocat Preasfințitul Părinte Vasile Flueraș (Someșanul), fost episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, trecut la Domnul în urmă cu doi ani, la data de 8 octombrie 2021. Cu această ocazie, are loc lansarea a două cărți: autor Episcopul Vasile Flueraș, „Slujind lui Dumnezeu și semenilor”, volum editat de Pr. lect. univ. dr. Daniel Mocanu, și „Fiecare dintre noi. Preasfințitul Vasile Someșanul așa cum l-am cunoscut”, volum semnat de Pr. Ciprian Negreanu, duhovnicul studenților din Cartierul Hașdeu. Rostește un cuvânt omagial.

6 octombrie

În calitate de membru în comisie, participă la susținerea în catedră a lucrării de doctorat „Frontierele dreptului la viață – începutul și sfârșitul vieții în jurisprudența CEDO și teologia/bioetica creștină” la disciplina Morala Ortodoxă în cadrul Școlii Doctorale Isidor Todoran din Cluj-Napoca.

Asistă la oficierea sfeștaniei de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei la Căminul „Renașterea” din incinta Centrului Eparhial din Cluj-Napoca, unde au fost executate în ultima perioadă ample lucrări de renovare și înfrumusețare.

7 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie în Biserica Sfânta Cuvioasă Parascheva din Galații Bistriței, Protopopiatul Bistrița.

Scurtă biografie

Ana Baci s-a născut la data 1 iulie 1964, în localitatea Apahida, județul Cluj. În anul 1988 a absolvit Facultatea de Filologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. În anul 1991 a obținut definitivarea în învățământ, la Universitatea din București, specializarea Limba și Literatura Latină, iar în anul 2003 a obținut titlul de doctor în Filologie, la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din municipiul Cluj-Napoca.

Între anii 1991-1996 a lucrat ca referent de specialitate, corector și redactor la Regia Autonomă Monitorul Oficial, București. În perioada 1996-2000 a fost lector la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, unde a predat următoarele discipline: Limba latină, Limba greacă, Mitologie generală, Limba greacă biblică și patristică. Din anul 2000 până la trecerea la cele veșnice a fost lector la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, unde a predat Limba latină și Limba greacă.

A fost autoarea a numeroase volume, studii și articole de specialitate, dintre care amintim cărțile „Premisele adopției alfabetului latin în Transilvania” (2009) și „Limba greacă, Morfologia” (2011), apărute la Ed. Renașterea.

A trecut la Domnul în data de 10 octombrie 2023, în Grecia, după o grea suferință, aflându-se în grija fiicei sale Helvia.

„Doamna profesoară Ana Baci a fost o prezență discretă care vine tocmai în consecința acestei formări de care a dat dovadă în anii în care a fost la catedră și a învățat limbile clasice atât de multe generații, ca să le formeze temeinic și să le așeze în tot ceea ce presupune o formare academică completă. Așadar, o prezență discretă, însă care a lăsat urme adânci.

Zice înțelepciunea latină: *Lucent lux vestra. Ce înseamnă aceasta?! Fă ca lumina ta să lumineze. Este ceea ce merge dinspre dascăl înspre student - fă ca lumina ta să lumineze, lasă ca lumina ta să-l lumineze pe celălalt. Iar acum zicem și în sens invers: Docendo discimus, adică predând sau învățând pe ceilalți, învățăm noi înșine. Doamna profesoară Ana Baci a lăsat ca lumina sa să-i lumineze pe studenții pe care i-a avut generație după generație, dar în același timp s-a smerit așa cum orice dascăl știe să se smerească, înțelegând că ea însăși a avut de învățat de la studenții săi și de la cei care i-au stat înaintea în decursul timpului. (...) În această atmosferă solemnă, ne-am rugat lui Dumnezeu pentru odihna sufletului ei și, mai ales, am venit să ne manifestăm recunoștința pentru rodul muncii sale în facultatea noastră de teologie și nu numai”, a spus Preasfinția Sa.*

Apoi, părintele prof. univ. dr. Ioan Chirilă a rostit necrologul și îndătinatele iertăciuni.

Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, hirotonește diacon pe ipodiatonul Dumitru Burduhos, viitor preot pe seama Parohiei Viile Tecii din Protopopiatul Bistrița. În continuare, oficiază slujba de sfeștanie la casa parohială renovată capital. Cu această ocazie, înaintează la rangul de iconom stavrofor pe Pr. Marian Bulbuc, parohul comunității din Galații Bistriței. Oferă Ordinul Episcop Nicolae Ivan pentru mireni domnului Vasile Vermeșan, Primarul Comunei Galații Bistriței; Ordinul Sfântul Pahomie de la Gledin domnului Eugen Runcan și domnului Constantin Runcan. Totodată acordă diplome de aleasă cinstire câtorva binefăcători ai sfântului locaș. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

În biserica Filiei Sântioana din Protopopiatul Bistrița săvârșește slujba botezului pentru prunca Ecaterina, fiica preotului paroh Teodor Mihai Vântu. Rostește cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

În Catedrala Mitropolitană Adormirea Maicii Domnului din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, săvârșește slujba Parastasului la doi ani de la trecerea la cele veșnice a Preasfințitului Părinte Vasile Flueraș (Someșanul), fost episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, în perioada 1998-2019.

8 octombrie

În Duminica a XX-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Sita din Protopopiatul Beclean. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Exercițiul învierii împreună cu Domnul”. Binecuvintează noile clopote ce vor fi așezate în turla bisericii. În continuare, oficiază slujba Sfeștaniei la casa parohială renovată din temelii. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei înaintează la rangul de sachelar pe Pr. Emanuel Sălăjan, parohul comunității. Oferă Ordinul Sfinții Martiri Năsăudeni Domnului Primar al Comunei Spermezeu, Sorin Hognogi, și Ordinul Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin domnului episcop Alexandru Fechet. De asemenea, acordă diplome de aleasă cinstire câtorva credincioși ai parohiei. Este însoțit de PC Pr. Cristian Dragoș, Protopop de Beclean.

9-17 octombrie

Face un pelerinaj în Georgia și Armenia.

18 octombrie

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca oficiază slujba înmormântării pentru adormita întru Domnul, Ana Baci, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

19 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Sfântul Ierarh Nicolae din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, cu ocazia împlinirii a 10 ani de la absolvirea promoției 2013. Rostește un cuvânt ocazional.

20 octombrie

Program de audiențe la birou.

21 octombrie

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, cu ocazia hramului, săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia misionară Sfinții Apostoli Petru și Pavel și Sfinții Mărturisitori Ardeleni din Cimitirul Ortodox al Municipiului Mediaș, păstorită de preotul Flaviu Fleșer. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Sfinții Mărturisitori și mărturisirea noastră”.

22 octombrie

În Duminica a XXIII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta

Liturghie în Biserica Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir din Baci, Protopopiatul Cluj I, sărbătorind cu anticipație hramul parohiei. Rostește predica cu titlul: „Cum să ne eliberăm de rău”. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

Seara, slujește Paraclisul Maicii Domnului și binecuvintează noile clopote ce vor fi așezate în turla bisericii din Parohia Berindu, Protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Dan Lupușan, Protopop de Huedin.

23 octombrie

În Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, supra-numită Catedrala din Turda, asistă la oficierea slujbei de Te Deum, apoi, în sala de ședințe a Protopopiatului Turda, prezidează conferința preoțească de toamnă. Rostește un cuvânt introductiv legat de anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești.

Participă, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, la festivitatea de inaugurare a clădirii Centrului social-educativ Grigore Pletosu din Municipiul Bistrița.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul oficiază slujba sfințirii clopotelor în parohia Sita, Protopopiatul Beclean, 8 octombrie 2023.

Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

24 octombrie

În Biserica Înălțarea Domnului din Podeni, Protopopiatul Turda, oficiază Sfânta Taină a Botezului pentru pruncul Iustin, fiul familiei preotului paroh Ioan Nicoară. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Rus, Protopopul de Turda.

Seara, din încredințarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, săvârșește slujba privegherii, Vecernia cu Litie și Utrenia, în Catedrala Patriarhală Sfinții Împărați Constantin și Elena din București. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Bucuria pelerinului”.

25 octombrie

În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhiei asistă la slujba de Te Deum, apoi în Aula „Teoctist Patriarhul” participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Înregistrează o emisiune la TV Trinitas pe tema Postului Crăciunului.

26 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie în sobor de ierarhi pe altarul de vară de pe Dealul Mitropoliei din incinta Patriarhiei Române din București.

Participă live la o emisiune dedicată Sfântului Mare Mucenic Dimitrie izvorătorul de mir la Radio Trinitas moderată de Pr. Narcis Stupcanu.

Participă la ședința solemnă a Sfântului Sinod în Aula Magna Teoctist Patriarhul.

27 octombrie

De sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, pe altarul de vară din incinta complexului Catedralei Patriarhale, liturghisește, în sobor arhieresc, condus de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Seara, asistă, alături de membri ai Sfântului Sinod, la etapa finală a Festivalului-Concurs Național de Muzică Bisericească „Lăudați pe Domnul”, ediția a XV-a, desfășurată în Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei.

28 octombrie

În Biserica Schimbarea la Față din Cluj-Napoca oficiază Sfânta Taină a Cununiei pentru tinerii Dragoș Ionuț și Ioana Claudia Graur. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Paraclisul Sfinții Trei Ierahi al Colegiului Ortodox Mitropolit Nicolae Colan săvârșește slujba parastasului pentru adormita în Domnul, Viorica Moja.

29 octombrie

În Duminica a XXIV-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Adormirea Maicii Domnului din

Parohia Lita, Protopopiatul Cluj I. Rostește predica intitulată: „Hristos, alături de cei vulnerabili”. Oficiază slujba de binecuvântare a casei parohiale renovată complet. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, înaintează la rangul de sachelar pe Pr. Ioan Burcă, parohul comunității din Lita. Oferă Ordinul Episcop Nicolae Ivan pentru mireni domnilor Gheorghe Irimieș și Radu Vlas, iar domnului Gheorghe Burz, prim-epitrop, îi acordă Ordinul Mihai-Vodă pentru mireni. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

După-masa, oficiază slujba de binecuvântare a noilor clopote în Filia Dealu Negru, Parohia Finciu, Protopopiatul Huedin. Rostește predica despre importanța clopotelor în Biserica. Oferă diplome de aleasă cinstire preotului paroh și câtorva binefăcători. Este însoțit de PC Pr. Dan Lupușan, Protopop de Huedin.

30 octombrie

Face o vizită de lucru pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie Sfântul Hristofor din localitatea Sănnicoară, Cluj. Este însoțit de Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului Paliativ Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca.

La Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului din Florești, Protopopiatul Cluj II, săvârșește slujba de înmormântare a adormitei întru Domnul, Raveca Rodica Vlăsa. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

31 octombrie

În Paraclisul Sfântul Nicolae de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca oficiază slujba de Te Deum, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, apoi, în Aula Mare, participă la conferința preoțească de toamnă din cadrul Protopopiatelor Cluj I și II. Rostește un cuvânt ocazional.

Face o vizită pastorală în Biserica Sfântul Mina din cartierul clujean Bună Ziua. Săvârșește slujba vecerniei și rostește un cuvânt de învățătură. Apoi se întâlnește cu un grup de cadre militare active și în rezervă, cărora le adresează un cuvânt tematic și le răspunde la întrebări.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziane”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Octombrie 2023

1 Octombrie (Acoperământul Maicii Domnului)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii din Florești, protopopiatul Cluj II, oficiază Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un diacon pe tânărul Vlad Maxim Sităriți.

În biserica din Complexul Studențesc „Hașdeu” din Cluj-Napoca (slujitor: Pr. Ciprian Negreanu), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Andrei Moisoiu, nepotul maestrului Ioan Bocea. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

2 octombrie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al deschiderii noului an universitar. În capela din incinta facultății, asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de binecuvântare, iar în aula mare, participă la momentul inugural. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, participă la evenimentul organizat, de către Inspectoratul Școlar Județean, sub egida „Zilele educației la Cluj-Napoca – gala învățământului preuniversitar clujean”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

3 octombrie

Prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Bistrița. În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de învățătură, iar în sala de ședințe a protopopiatului, rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de Episcopul vicar Benedict Bistrițeanul și de PC Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

La Cinema „Florin Piersic” din Piața Mihai Viteazul din Cluj-Napoca, asistă la premiera de gală a filmului „Liberate” a regizorului Tudor Giurgiu. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

4 octombrie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

5 octombrie

Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii Capele Mortuare din Tritenii de Sus, protopopiatul Turda. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește într-un diacon pe părintele paroh Aurelian Bercea. Conferă domnului Alexandru Iosif Dan, primarul comunei Tritenii de Jos, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar domnului viceprimar Flaviu Chișu îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.

La sediul Reprezentanței „Mercedes” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al inaugurării noului showroom. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala principală a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei din Cluj-Napoca, participă la seara organizată în memoria Preasfințitului Părinte Vasile Someșanul, în cadrul căreia au fost

lansate volumele „Fiecare dintre noi...Preasfințitul Vasile Someșanul așa cum l-am cunoscut” a părintelui Ciprian Negreanu, de la biserica din Campusul Studențesc „Hașdeu” și „Slujind lui Dumnezeu și semenilor”, editată de Părintele Profesor Daniel Mocanu, de Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt evocator. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

6 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În curtea Centrului Eparhial, în prezența tuturor angajaților, oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a amplelor lucrări realizate la clădirea Căminului preoțesc „Renașterea”. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala mare a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei din Cluj-Napoca, în încheierea manifestărilor organizate sub egida „Zilele Artei Bizantine 2023” (organizator: Prof. Sorin Albu), participă la vernisajul expoziției de artă bizantină, în care au expus colaboratori ai Academiei de Arte și Studii Bizantine și studenți ai Facultății de Teologie din Alba-Iulia, și la concertul de muzică bizantină susținut de Grupul „Sfântul Ioan Damaschin” și Profesorul Universitar Doctor Grigorios Anastasiou. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

7 octombrie

Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii Capele Mortuare din Corvinești, protopopiatul Beclean. Rostește

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în mijlocul credincioșilor din parohia Tiha Bârgăului, cu prilejul resfințirii bisericii și oficierei Dumnezeieștii Liturghii, Protopopiatul Bistrița. 15 octombrie 2023.

un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh Vlad Murgoi „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Conferă domnului Vasile Encian, primarul comunei Matei, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

În capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Samuel Cristea), oficiază Taina Sfintei Cununii pentru robii lui Dumnezeu, Alin și Monica Daniela Tișe. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, slujește Vecernia Mare și rostește un cuvânt de învățătură. La împlinirea unui an de la mutarea în eternitate, săvârșește slujba Prastasiului pentru adormitul într-un Domn, Episcop Vasile Flueraș. Rostește un cuvânt evocator.

În Cripta Ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane, se reculege, preț de câteva clipe, la mormântul Episcopului Vasile. Oficiază o scurtă slujbă funebră și rostește un cuvânt duhovnicesc.

8 octombrie

În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Mănăsturel, protopopiatul Dej, pe diaconul Vlad Maxim Sităriți. Acordă domnului Simion Adrian Mureșan, domnului Teofil Ovidiu Mureșan, doamnei Liana Mureșan și domnului Gheorghe-Liviu Neag „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” îl conferă domnului general

Virgil Ardelean. Doamnei Anca Dana Buzoianu, rectorul Universității de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca și doamnei Elena Nisioi le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Acordă domnului Alexandru Badea, distincția „Crucea Transilvană”, iar domnului Eugen Badea îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

9 octombrie

În aula Complexului Educațional „Protopop Grigore Pletosu” din Bistrița (manager: Pr. Tudor Iacob Mudure), prezidează ședința de lucru cu profesorii de Religie din județul Bistrița-Năsăud. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca și de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

10 octombrie

La sediul protopopiatului Huedin, prezidează conferința preoțească de toamnă. În capela din incinta sediului, asistă la slujba de Te-Deum, rostește un cuvânt de binecuvântare și Hirotonește într-un diacon stavrofor pe părintele Ioan Pașca, fost paroh în localitatea Mihăiești, iar în sala de ședințe, rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

11 octombrie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

12 octombrie

În biserica din Așchileu Mare, protopopiatul Cluj I, oficiază Taina Sfântului Botez pentru gemenii Mihai și Gabriel, fiii părintelui paroh Ovidiu Florin Tertîș. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează consfătuirea anuală cu profesorii de Religie din județul Cluj. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană.

13 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala de festivități de pe malul lacului „Casa părăsită” din Mărtinești, protopopiatul Turda, participă la ceremonialul acordării titlului de Cetățean de Onoare al comunei Tureni, maestrului Dorel Vișan. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

14 Octombrie (Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Râșca Transilvană, protopopiatul Huedin, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Viile Tecii, protopopiatul Bistrița, pe diaconul Dumitru Burduhos. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Tinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Piatra Fântânele, protopopiatul Bistrița. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

15 octombrie

Oficiază slujba de resfințire a bisericii din Tiha Bârgăului, protopopiatul Bistrița. Rostește un cuvânt de felicitare.

După ce săvârșește slujba de sfințire a noului Altar de vară din curtea bisericii din Tiha Bârgăului, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui paroh Liviu Adrian Tomoroga distincția „Crucea Transilvană” pentru clerici. Domnului primar Vasile Șut îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Acordă domnului Adrian Găvan distincția „Crucea Transilvană” pentru mireni. Domnilor Ionuț Găvan, Nicolae Găvan, Gavril Tonea și Vasile Ilieș le conferă Ordinul „Mihai Vodă”, iar domnilor Gavril Moisan, Teofil Vlad, Toader Găvan, Ioan Ilieș și Florin Șutu le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” îl conferă domnului Nicolae Bortă și

doamnei preotese Voichița Tomoroga.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

16 octombrie

În sala de festivități a Cercului Militar din Cluj-Napoca, participă la sesiunea inaugurală a Simpozionului „Biserica și Armata”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Acordă domnului Col. (r) Ioan Pogan, Președintele filialei Cluj a Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere din cadrul Ministerului Apărării Naționale, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În capela mortuară din Bistrița Bârgăului, protopopiatul Bistrița (parohi: Pr. Alexandru Brici și Pr. Ramiro Mărginean), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Maria Ușeri. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită în biserica parohiei Bistrița Bârgăului II, aflată în plin proces de înfrumusețare.

La Reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

17 octombrie

În aula Academiei Române din București, participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a 80 ani de viață de către Academicianul Marius Porumb și la momentul festiv al lansării volumului „Pictura românească din Transilvania sec. XIII – XVIII”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. La Clubul Academicienilor, participă la recepția oferită cu acest prilej.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

18 Octombrie (Sfântul Evanghelist Luca)

Cu prilejul hramului de toamnă al mănăstirii de la Dobric, protopopiatul Beclean, în biserica centrală, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Pe altarul de vară al Mănăstirii „Sfântul Prooroc Ilie” de la Nușeni, protopopiatul Beclean, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, ieromonahul Lavrentie Palagi. Rostește un cuvânt de mângâiere.

19 octombrie

Prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Gherla. În biserica protopopiatului, asistă la Te-Deum, iar în sala de ședințe, rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Gherla (parohi: Pr. Mircea Bidian și Pr. Sorin Botiș), oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica părintelui Sorin Botiș. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala de festivități a Vilei „Rao” din Cluj-Napoca, îi binecuvintează pe absolvenții Promoției 2009 – 2013, cu prilejul împlinirii a 10 ani de la absolvirea Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu.

20 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În aula Facultății de Teologie rostește un cuvânt de binecuvântare în deschiderea cursurilor Universității vârstei a III-a.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

21 Octombrie (Sfinții Mărturisitori Ardeleni)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii „Petru Rareș Vodă” de la Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor pe PC Pr. Dumitru Știr de la parohia Măluț, protopopiatul Beclean.

Îl primește la reședință pe domnul ministru Ciprian Olinici, Secretar de Stat pentru Culte în Guvernul României.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

22 octombrie

Oficiază slujba de sfințire a noii biserici din cartierul clujean Valea Fânațelor. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii din Fânațele Clujului, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Petru Nicolae Buran. Conferă domnului Ministru Secretar de Stat în Guvernul României Ciprian Olinici Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici Arhimandritului Vasile Crișan,

duhovnicul Mănăstirii „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” de la Dumbrava, județul Alba. Domnilor Adrian Costea și domnului episcop Gheorghe Pipaș le acordă distincția „Crucea Transilvană” pentru mireni. Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” îl conferă domnului Adrian-Ioan Golda și pictorului bisericii George Bogdan Rednic, iar domnilor Vasile Vidrean și Gheorghe Iova le conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

23 octombrie

Săvârșește slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a clădirii primăriei din Jucu, protopopiatul Cluj I, aflată la finalul lucrărilor de renovare interioară. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În municipiul Bistrița, participă la solemnitatea inaugurării Complexului Școlar „Protopop Grigore Pletosu”, aflat sub oblăduirea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a amplelor lucrări de renovare realizate în ultimii 7 ani. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă distincția „Crucea Transilvană” pentru clerici părintelui Tudor Iacob Mudure, managerul instituției de învățământ. Domnului Victor Ponta, fost prim-ministru al României și domnului Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Domnului Emil Radu Moldovan, Președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, îi acordă, în premieră, „Certificatul Eparhial de Ctitor”. „Crucea Transilvană” pentru mireni o acordă domnului Ionuț Givan. Domnilor Paul Ioan Souza

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în mijlocul credincioșilor din parohia clujeană Valea Fânațelor, cu prilejul oficierei slujbei de sfințire a bisericii și a Dumnezeieștii Liturghiei, 22 octombrie, 2023.

și Iacob Ionuț Lucian le conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnilor Nicolae Givan, Simion Pătrășcan, George Brănișteanu și Ionuț Salvan le acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.

Face o vizită pe șantierul de pictură al Bisericii „Sfântul Arhanghel Mihail” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Liviu Cozma și Pr. Rareș Prunean).

24 octombrie

La Reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel al României.

25 octombrie

În Catedrala Patriarhală din București, asistă la slujba de Te-Deum, iar în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală, sub protia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

26 Octombrie (Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir)

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în biserica Schitului Darvari, Paraclis Patriarhal, din București, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Sala „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la sesiunea festivă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, dedicată anului 2023, declarat ca „Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice” și „Anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești (psalți)”.

27 Octombrie (Sfântul Cuvios Dimitrie, ocrotitorul Bucureștilor)

Cu prilejul hramului de toamnă, pe altarul de vară din incinta

Catedralei Patriarhale din București, în sobor de arhieriei, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește la Sfânta Liturghie.

28 octombrie

Cu prilejul împlinirii a șapte ani de la mutarea în eternitate a Înaltpreasfințitului Părinte Iustinian al Maramureșului și Sătmarului, în biserica Mănăstirii „Sfânta Ana” de la Rohia, județul Maramureș, împreună cu Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului și cu Preasfințitul Părinte Arhiepiscop vicar Timotei Sătmăreanul, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. La mormântul Arhiepiscopului Iustinian, împreună cu ierarhii Maramureșului, oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt evocator.

În localitatea Ghirișu Român (paroh: Pr. Dan Tiniș), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Ileana Vesa, verișoara Înaltpreasfințitei Sale. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită pe șantierul de restaurare a picturii murale a bisericii parohiei Ghirișu Român, protopopiatul Cluj I.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

În Capela Mortuară Veche din cimitirul din cartierul clujean Mănăștur, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitei întru Domnul, Raveca Rodica, mama Simonei Vlasa, redactor al postului de radio „Renașterea”. Rostește un cuvânt de mângâiere.

29 octombrie

Oficiază slujba de sfințire a noii biserici din Măluț, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii din Măluț, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă

părintelui paroh Dumitru Știr, distincția „Crucea Transilvană” pentru clerici. „Crucea Transilvană” pentru mireni o acordă domnului Gavril Mureșan. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru clerici părintelui pensionar Gavril Fazecaș. Domnului Martonos Tamás, primarul comunei Braniște, îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mireni, iar domnului viceprimar Cornel-Vasile Săsărman îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Doamnei Simona Pop și domnilor Stelian Câmpan și Mircea-Vasile Bindea le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar Ordinul „Mihai Vodă” pentru mireni îl conferă domnului Dumitru Olimpiu Vărtic și domnului Sever Aurelian Bindea.

Oficiază slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare din localitatea Măluț. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Sergiu-Constantin Macra, preot misionar în protopopiatul Turda și pe PC Pr. Vlad Maxim Sităriți, de la parohia Mănășturel, protopopiatul Dej.

30 octombrie

Prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Beclean. În Biserica „Sfântul Apostol Andrei și Sfinții Martiri Brâncoveni” (paroh: Pr. Claudiu Zinveliu), asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de binecuvântare, iar în sala de ședințe a protopopiatului, rostește un cuvânt duhovnicesc.

Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii Capele Mortuare din localitatea Șintereag, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt de învățătură. Părintelui paroh Mircea Dorin Pop îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”, iar domnului primar Ioan Bob îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Face o vizită pe șantierul de înfrumusețare a casei parohiale din Șintereag. Este însoțit de PC Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

31 octombrie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatele Cluj I și Cluj II. În capelă, asistă la slujba de Te-Deum, iar în aula mare, rostește un cuvânt duhovnicesc.

În aula mare a Facultății de Teologie, asistă la momentul prezentării volumului „Protopopiatul Ortodox Român Cluj și slujitorii lui (1818 – 2023)”, a părintelui protopop emerit Ioan Jeler. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

La invitația comandantului unității, col. Sebastian Clițan, face o vizită la sediul Brigăzii Mobile de Jandarmi Cluj.

A consemnat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

Mitropolitul Andrei Șaguna și Mănăstirea „Sfânta Ana” - Rohia

Pr. Iustin Tira

Arhimandritul Justinian Chira, starețul Mănăstirii „Sfânta Ana” – Rohia, județul Maramureș, nou ales ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului, a fost întrebat de către mentorul și duhovnicul său, protopopul Ștefan Gheție de la Târgu Lăpuș, dacă și-a ales un arhieru ca model de urmat. „I-am răspuns – scrie în jurnalul său – că nu m-am putut opri încă la unul. Îi cinstesc mult pe Antim Ivireanul și pe Andrei Șaguna și pe alții, dar nu m-am putut opri încă numai la unul. „Ia de la toți ce-i bun”, mi-a zis, în încheiere, zâmbind” (Justinian Chira, Caietul XXXI, 1973, Arhiva Fundației „Arhiepiscopul Justinian”, mss; p. 43).

Pe Antim Ivireanul nu numai că îl vedea ca pe un model de slujire arhierescă, ci îl considera ca sfânt. De aceea, în rugăciune, îl chema stăruitor în ajutor. Așa mărturisește, în Jurnalul său, îndată după alegere. „Am trecut pe la Mănăstirea Antim, scria în ziua de 11 iunie 1973; acolo, în Sfântul Altar, în fața Sfântului Prestol, am simțit adânc duhul lui Antim Ivireanul. Din suflet mi s-a ridicat strigătul și rugămintea să-mi ajute acest Sfânt Arhieru Martir, să fie patronul meu, să-mi ajute să pot îndeplini dorința pe care o am, să-i pot urma lui, Arhierelui Antim Ivireanul, în viața mea de slujitor al Lui Dumnezeu și al Sfintei Sale Biserici.” (Justinian Chira, Caietul XXXI, 1973, Arhiva Fundației „Arhiepiscopul Justinian”, mss; p. 250). Sigur, știm că, oficial, în rândul sfinților, Antim Ivireanul avea să fie trecut de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ceva mai târziu, adică pe data de 20 iunie 1992, dar în conștiința și evlavia Bisericii noastre era socotit, de mai bine de două secole, ca sfânt și martir. Era întâiul pe care și l-a ales ca model de arhierie noul episcop-vicar Justinian Maramureșanul.

Cel de-al doilea model de slujire arhierescă, Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna, al românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria, era adânc așezat în inima și conștiința monahală și clericală a arhimandritului Justinian Chira, cu mult înaintea alegerii sale ca arhieru. Deși încă nu era trecut în rândul sfinților, canonizarea lui fiind hotărâtă de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române abia pe 21 iulie 2011, a fost privit generații la rând, de către toți cei care i-au cunoscut viața și lucrarea, ca model desăvârșit de slujire a Bisericii strămoșești și Neamului românesc. Această icoană de slujitor, organizator și apărător al Bisericii și Neamului o avea la inimă și starețul Mănăstirii „Sfânta Ana”, cel ce avea să devină vlădicul Justinian.

Împlinirea unui secol de la trecerea în veșnicie a Marelui Mitropolit al Transilvaniei, a fost marcată după cuviință și la așezământul monahal de la Rohia, pe data de 1 iulie 1973. Despre comemorare îl înștiințează mai întâi pe duhovnicul său, venerabilul protopop Ștefan Gheție, printr-o scrisoare trimisă, prin curier, pe data de 30 iunie 1973. Iată un fragment din aceea scrisoare: „Măine, Duminică, ziua de 1 iulie, se face pomenirea împlinirii a 100 de ani de la moartea Marelui Mitropolit Andrei Șaguna. Cu această ocazie se va ține un cuvânt comemorativ și se va face Parastas pentru odihna sufletului Marelui arhieru. Încă de mult timp am avut promis de către Preacucernicia Voastră,

tabloul Mitropolitului Andrei Șaguna și fotografia pe care o aveți P.C. Voastră împreună cu colegii la terminarea liceului. Acum Vă rog să-mi trimiteți, prin cel ce aduce această scrisoare, tabloul Mitropolitului Andrei. Măine, când voi vorbi credincioșilor despre acest OM, doresc să le pun în față și imaginea lui. De asemenea, și la Parastas doresc să fie acest tablou al lui Andrei Șaguna, împodobit cu tricolor și cununi de flori; aceasta așa ca o datorie sacră față de Neamul nostru și ca o pildă pentru tineret de astăzi, care trebuie să-i cunoască pe marii înaintași.” (Scrisoarea în Caietul XXXI, 1973, Arhiva Fundației „Arhiepiscopul Justinian”, mss; p. 344).

Tabloul cu Andrei Șaguna l-a primit, iar comemorarea lui s-a desfășurat solemn în fața unei mari mulți de credincioși prezenți la Sfânta Liturghie. Ziua de duminică, 1 iulie 1973, în care s-a comemorat centenarul trecerii în eternitate a ilustrului mitropolit, este pe larg consemnată de către arhimandritul Justinian în jurnalul său. Iată câteva spicuiuri din cele 10 pagini rezervate momentului comemorării: „De dimineață, tabloul marelui Mitropolit Andrei Șaguna l-am așezat în biserică, pe o masă, în fața catapetesmei, lângă ușile împărătești. Am împodobit tabloul cu cununi de trandafiri și panglică tricolor [...]. La priceasnă, mâncând de la textul: «Aduceți-vă aminte de marii voștri...» (Evrei 13, 7), am arătat credincioșilor cum Sfântul Apostol Pavel, scriind poporului din care făcea și el parte, le dă acest sfat, această învățătură, care are putere de poruncă și pentru noi [...] Trecând la neamul nostru, am pomenit doar trei dintre cei ce merită să fie așezați între sfinți. Tinerilor le-am pus în față pilda mucenicului Ioan Românul (canonizat de Sfântul Sinod în anul 1950 n.n.), care a murit apărându-și integritatea și puritatea trupului, apărându-

și sfințenia vieții, fecioria neîntinată și credința în Hristos nestrictă. Am vorbit apoi despre marele Constantin Brâncoveanu, care pentru Hristos și Neamul său a jertfit tot: viață și familie. (Sfinții Martiri Brâncoveni au fost canonizați de către Sf. Sinod în anul 1992 n.n.) La sfârșit, făcând o trecere prin istoria poporului român din Transilvania, m-am oprit asupra vieții Mitropolitului Andrei Șaguna. Am căutat să arăt cât mai limpede ce a însemnat acest om pentru poporul român. Am vorbit despre realizările lui pe plan social, național și bisericesc [...] Zi mare a fost azi, ziua în care am prăznuit aici, în mijlocul poporului, împlinirea a o sută de ani de la moartea lui Andrei Șaguna [...] La Parastasul pe care l-am făcut, după Sfânta Liturghie, a luat parte tot poporul, cu sfântă emoție și dragoste” (Justinian Chira, Caietul XXXI, 1973, Arhiva Fundației „Arhiepiscopul Justinian”, mss; pp. 345-354).

Ceva mai târziu, în anul 1989, în planul pe care l-a întocmit pentru Îndrumătorul bisericesc al Arhiepiscopiei Clujului pe anul 1989, vlădicul Justinian, a ținut să puncteze cei 180 de ani de la nașterea lui Andrei Șaguna printr-un text al istoricului Pompiliu Teodor intitulat: „Bla și Șaguna”, urmat de conferința despre Andrei Șaguna, pe care Lucian Blaga a susținut-o la „Cercul Juridic Transilvan” din cadrul Universității Clujene, la invitația rectorului Iuliu Hațieganu. Textul conferinței fusese găsit de către Revista Steaua (vezi: Îndrumătorul bisericesc, misionar și patriotic, pe anul 1989, editat de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1989, pp.122-132).

Apoi, ca întâistătător al episcopiei Maramureșului și Sătmarului, în anul canonizării Mitropolitului Andrei Șaguna, 2011, a publicat în editura eparhiei, în colecția „Harul și Adevărul”, un volum intitulat: „Andrei Șaguna”, cu texte despre marele mitropolit scrise de: † Justinian Arhiepiscopul, Lucian Blaga, Vasile Lucaciu și Sterie Diamandi, ca un pios omagiu adus celui despre care un ministru din guvernul Ungariei spunea că „are atâta înțelepciune, cât o jumătate de țară”. Trecerea lui în rândul sfinților a fost una dintre bucuriile duhovnicești care i-au mângâiat sufletul vlădicului Justinian la sfârșitul vieții.

Am evocat acest episod din istoria mănăstirii „Sfânta Ana” – Rohia, care a avut loc acum o jumătate de secol, pentru că el este ilustrativ pentru orizontul misiunii pastoral-misionare prin care starețul ei de atunci și episcopul de mai târziu a înțeles să slujească și să lumineze poporul dreptcredincios care cerceta Rohia. Să-l slujească și să-l învețe.

În ceea ce-l privește pe cel comemorat atunci și la mănăstirea Rohia, la un secol de la plecarea sa la cer, istoria a lucrat, și mâna lui Dumnezeu a binecuvântat, să-l avem astăzi în Calendarul nostru pe „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei”, cu zi de prăznuire în 30 noiembrie.

În încheiere mi-aș îngădui să spun că Lucian Blaga avea mare dreptate spunând, în conferința de care pomeneam mai sus: „Nici un ardelean n-ar fi putut să realizeze ceea ce Șaguna a realizat în Ardeal, fiindcă nici unul nu avea antecedentele spirituale, psihologice și cetățenești, necesare unei atari opere în atare împrejurări”.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRITĂNUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista.renasterea@gmail.com

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan,
Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login,
Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi,
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârnu, Arhim. Simeon (Pintea),
Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

ASCOR Cluj a deschis larg ușile noilor membri

„Fiecare clipă a timpului e dată pentru un anumit lucru al nostru. Când facem acel lucru la momentul rânduit lui, atunci putem trăi viața noastră după mai-înainte-rându-irea lui Dumnezeu, adică în chip plăcut Lui sau sfințit”
(Părintele Dumitru Stăniloae)

Anca-Maria Bica

vicepreședinta ASCOR Cluj-Napoca

Fiecare început aduce cu sine noi provocări, dar și noi bucurii, noi întâlniri formative și contexte care ne pot marca viața permanent. Luna octombrie este astfel, an de an, prilej de bucurie, speranță, dar și de melancolie pentru cei care deja au traversat această perioadă a studenției. Conform unei vorbe bine înrădăcinată în istoria poporului nostru – „Toamna se numără bobocii” –, odată cu începerea anului universitar, au debutat și înscrierile în ASCOR Cluj, dar și tradiționalele întâlniri de marți cu membrii asociației.

Prima întâlnire de acest tip a avut loc exclusiv pentru persoanele care s-au înscris în acest an în ASCOR și s-a desfășurat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, cadru în care tinerii au putut să ia parte la mai multe activități de cunoaștere, dar și la o prezentare a asociației care îngloba diferitele tipuri de activități desfășurate de-a lungul unui an. Cea de-a doua întâlnire a adus împreună atât membri noi, cât și pe cei vechi care s-au bucurat de prezența Părintelui Ciprian Negreanu, duhovnicul și îndrumătorul ASCOR Cluj, care a adresat tuturor celor prezenți un cuvânt la început de an universitar, punctând totodată și importanța studenției ca perioadă de formare a adevăratelor caractere. În cadrul celorlalte întâlniri, tinerii au mai desfășurat diverse activități de cunoaștere, au discutat între ei pe diferite tematici și li s-au prezentat diverse alte proiecte la care pot beneficia ca voluntar sau ca beneficiar direct: Ceata „Sfântul Ioan Valahul”, Bursa „Sfântul Vasile cel Mare”, Târgul de haine „De la noi pentru noi”, Campania de donare de sânge „Uniți pentru viață” și altele.

Zilele de toamnă ne aduc aminte și de vrednice de pomnire personalități culturale și duhovnicești care de-a lungul timpului au creionat frumos destinele tinerilor care au trecut pragul Asociației Studenților Creștini-Ortodocși din Cluj. Ne vom referi în continuare la Preasfințitul Părinte Episcop Vasile

Someșeanul de la a cărui trecere la cele veșnice s-au împlinit anul acesta – în data de 8 octombrie – 2 ani și la Părintele Arhimandrit Teofil Părăian de la a cărui trecere la cele veșnice s-au împlinit în data de 29 octombrie 14 ani. Cu aceste prilejuri, comunitatea Bisericii Studenților din Hașdeu a organizat în această lună Slujba Parastasului pentru acești îndrăgiți duhovnici, fapt care a adus împreună oameni apropiați lor, oameni care s-au învrednicit să-i cunoască sau care, pur și simplu, le duc Dorul – aici făcând trimitere la acel sentiment definit de către Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu Anania ca fiind „poate cel mai frumos sentiment”.

Dacă ar fi să privim retrospectiv în viața noastră, am putea afirma că noile începuturi au adus cu ele și anumite greutăți, iar una dintre ele, din perspectiva unui student aflat în anul I, o reprezintă multitudinea de locuri, străzi și clădiri noi. Venind astfel în întâmpinarea nevoii studenților, ASCOR Cluj a organizat în data de 28 octombrie un *treasure hunt* – competiție care a facilitat cunoașterea mai multor obiective culturale și puncte de reper din Cluj-Napoca, dar și coagularea echipelor mixte, formate atât din membri noi, cât și din membri vechi. Dintre principalele sarcini pe care participanții au trebuit să le îndeplinească amintim: punerea în scenă a unui moment semnificativ din biografia persoanei care a copilărit la casa lângă care se aflau membrii echipei, realizarea de fotografii pornind de la diverse cerințe, recitarea într-un mod cât mai original a unei creații care aparține poetului-filosof Lucian Blaga, rezolvarea de rebusuri sau chiar scrierea unei poezii alcătuită din răspunsuri la diferite întrebări specifice adresate de către organizatori (*Cine este autorul acestei sculpturi lângă care vă aflați? Cine a fost conducătorul țării în perioada respectivă? Ce își doreau tinerii de au ieșit atunci în stradă? ș.a.*).

Tot în această lună, prin mila și cu ajutorul lui Dumnezeu, la invitația prietenilor noștri de la ASCOR Iași, un grup de 13 tineri din asociația noastră a luat parte la evenimentele prilejuite de praznuirea Sfintei Parascheva. Ascoriștii clujeni au ajuns în inima Moldovei vineri seara, urmând apoi câteva ore intense, pline de bucurii, cântece, dar și rugăciune. Acestea toate au fost ca un scut împotriva oboselii și a tot ceea ce a mai însemnat timpul petrecut în Iași. Comuniunea, unitatea în rugăciune și idealurile comune i-au ajutat pe tinerii noștri să aibă parte de niște momente de neuitat.

Pe lângă toate aceste evenimente detaliate anterior, membrii ASCOR au mai luat parte în luna ce a trecut la diferite ieșiri în natură, tradiționalele deja seri de sport, dar și la o deosebită seară de folk – toate acestea având ca scop facilitarea adaptării noilor veniți la viața de student în Cluj, dar și legarea de noi prietenii și chiar consolidarea celor deja existente.

Dostoievski și întâlnirea cu Frumusețea care va salva lumea

Lavinia Teodora Sabou

În viețile și învățăturile Sfinților Părinți, există o legătură puternică între mântuirea sufletului și sfârșitul vieții omului. Adesea, vedem în jurul nostru că starea sufletească în care un om își întâmpină moartea dă mărturie pentru natura legăturii și întâlnirii sale cu Dumnezeu. Ultima zi a vieții lui Feodor Mihailovici Dostoievski reflectă o profunzime autentică a credinței, pe care, deși reflectată în operele sale, unii gânditori o contestau, numind-o drept un simplu idealism umanist, fără legătură cu tradiția răsăriteană.

Evanghelia de la Tobolsk

Ajuns într-o închisoare de tranzit, la Tobolsk, în drumul său către ocnă, scriitorul primește o carte cu cele patru Evanghelii de la patru „decembriste”, soții ale participanților la revolta din 1825 împotriva împăratului Nicolae I al Rusiei. Această carte păstrată cu sfințenie o viață întreagă o va deschide Dostoievski în dimineața zilei de 28 ianuarie 1881, când, după o hemoragie pulmonară suferită în ziua precedentă, îi spune soției: „Știi, Ania [diminutiv de la Anna, n. n.], sunt trei ore de când nu dorm și mă tot gândesc, și-mi dau seama limpede că am să mor astăzi” (Grossman, 498). Pentru a-și liniști soția, care nu contenea să-l încredințeze că se va simți mai bine, Feodor Mihailovici îi citește cuvântul Mântuitorului către Maria Magdalena, după Înviere: „Vezi ce scrie aici: «nu mă reține»” (Grossman, 498), tradus de către unii părinți ai Bisericii și sub forma: „nu mă ține în loc”, „nu te atinge de mine”. Îi mulțumește Annei Grigorievna pentru fericirea pe care i-a dăruit-o și o consolează. După o altă hemoragie suferită la ora unsprezece, își cheamă copiii și își roagă soția să citească parabola fiului risipitor, aceasta fiind ultima lectură auzită de el. Se spune că le-ar fi spus copiilor săi că el a fost un fiu risipitor și i-ar fi rugat ca ei să nu facă la fel. Seara, la ora șapte, după o ultimă hemoragie, scriitorul își dă obștescul sfârșit, înconjurat de oameni dragi, prieteni și cunoscuți.

„Omul e o taină! Ea trebuie dezlegată”

Feodor Mihailovici Dostoievski, născut la 30 octombrie 1821 (11 noiembrie, în calendarul modern), a cunoscut de timpuriu „viața dezmoșteniților sortiți”. Părinții lui locuiau la periferia raionului Seșcevschi, în Moscova, unde se afla și cimitirul vagabonzilor, al sinucigașilor, al criminalilor. În cartierul care era numit „casa mizeriei”, în preajma orfelinatului pentru copii abandonati și a azilului pentru bolnavi mintali, se afla spitalul

celor nevoiași, Marinskaia. Acolo, tatăl lui, Mihail Andreievici Dostoievski, o fire extrem de irascibilă, impulsivă și orgolioasă, profesa medicina. Dacă prezența tatălui este cea responsabilă pentru atmosfera grea și umbră a copilăriei scriitorului – în perioada studiilor la Petersburg, își ruga prietenul să nu-l întrebe de tatăl său –, chipul mamei, o femeie foarte credincioasă, fiică a unui negustor din starea a treia, cu înzestrarea ei literară vădită în scrisori, izvorâtă dintr-o viață atât de tristă, a devenit, în parcursul lui Dostoievski, „imaginea transfigurată a frumuseții morale și a bunătății” (Grossman, 25). Alte înrâuriri asupra percepției timpurii a lumii de către scriitor le-au avut mediul negustoresc reprezentat de sora mamei, Aleksandra Feodorovna Kumanina, apoi tradiția culturală din direcția străbunicului, Mihail Kotelniki, care, în secolul al XVIII-lea, corecta la tipografia bisericească din Moscova textele tratatelor de filosofie și ale cărților de teologie, apoi creația populară cunoscută prin poveștile minunate ale doicii lui și prin vizitele la bălci și la spectacolele pline de viață din preajma pieței Smolenski făcute împreună cu Vasili Mihailovici Kotelniki, o rudă de gradul al doilea la care își petrecea Paștile cu fratele său. Aceeași importanță o au vizitarea Kremlinului și a catedralelor Moscovei, lectura din pruncie a Cărții lui Iov sau ambianța peisajului sărac al ținutului cumpărat de către tatăl său, după ce acesta primește un titlu nobiliar (în satele Daravoe și Ceremoșna, unde mama era apărătoare a țăranilor iobagi înaintea nemilosului proprietar, ucis până la urmă de către aceștia). În aceleași locuri, scriitorul va stabili, în ultimul său roman, *Frații Karamazov*, reședința și stăpânirea crudului Feodor Karamazov. Pe aceleași meleaguri, se va ivi iubirea scriitorului pentru poporul său, cunoscută fiind duioșia țăranului Marei, care i-a adus mângâiere micului Feodor, în timpul unei halucinații auditive a acestuia, la marginea unei păduri. Acesta și-a lăsat plugul și, apropiindu-se de copilul înfricoșat, cu mâinile murdare de pământ, l-a ajutat să se închine (Grossman, 10-17). Astfel, pe fondul dramei de familie, se desfășurau momente luminoase, reprezentate mai cu seamă de mama și de „fratele Mișa” – primul născut al familiei. Totodată, Pușkin, satul, cărțile, profesorii de literatură din internat, Kremlinul, primele preocupări poetice îl determinau să aibă o raportare plină de încredere în viitor. „În sufletul meu era un fel de văpaie în care credeam, iar ce va ieși din asta în viitor nu mă preocupa prea mult” (Grossman, 21).

După moartea mamei, cei doi frați mai mari sunt înscriși la Școala de Inginerie din Petersburg, în condițiile în care aceștia nu aveau nici urmă de chemare pentru instrucțiile militare. Un episod semnificativ pentru a înțelege atmosfera acestei școli este cel în care comandantul îi apostrofează pe tinerii soldați care, aliniați pe câmpul de instrucție, se fereau de lumina soarelui ce le deranja ochii: „Drept! Pe front nu există soare! Drept!” Cu toate acestea, Dostoievski nu renunță să-și dezvolte latura artistică, gândindu-se în reflecțiile sale de noapte la complexitatea copleșitoare a omului: „Omul e o taină! Ea trebuie dezlegată!” (Grossman, 29). În cei patru ani de școală petrecuți la Palatul Mihailovski, viitorul scriitor capătă cunoștințe temeinice de literatură rusă și universală, care nu fac decât să-i grăbească drumul spre adevărata sa vocație. Un prieten al fratelui său avea să-și amintească o vizită făcută lui Feodor Mihailovici, la palat, spunând că „în mintea lui, gândurile se nașteau asemenea stropilor în vârtoarea apei” (Grossman, 35).

Vocația scriitoricească

Dostoievski avea doar 23 de ani când a renunțat, în 1844, la cariera militară pentru a îmbrățișa vocația de scriitor. Viața interioară zbuciumată, căutările morale și luptele psihologice, neobosită căutare a adevărului și a frumosului aveau să-și găsească, toate, contextul prielnic al actului creator genial ce avea să plămăduiască eroi din sfera marilor păcătoși, a oamenilor sublimi, a desfrânatelor care se căiesc, zugrăviți într-o frescă dramatică a condiției omenești în lumea căzută.

În primul său roman, *Oameni sărmani*, Vissarion Belinski, „criticul sever și teribil” al vremii sale, îi identifică scriiturii lui Dostoievski, pe un ton elogios, măiestria de a înfățișa „personajul viu”, surprinzând compasiunea și geniul său și intuind că autorul suferise deja foarte mult. Vizita la Belinski va fi pentru acesta „cea mai minunată clipă din întreaga mea viață. La ocnă îmi aminteam de ea și asta-mi întărea moralul” (Grossman, 62). În timp, viziunea lui Dostoievski se va diferenția ca diametral opusă față de cea a lui Belinski, comunist și revoluționar convins; de altfel, disputa cu el continuă până la bătrânețe, în legenda Marelui Inchizitor din *Frații Karamazov* (Grossman, 76).

Și totuși, scriitorul va fi condamnat tocmai pentru că a făcut parte din cercul lui Mihail Petrașevski, un grup de sorginte radicală, fiind ispitit de tematica generală a secolului de aur, „eră a inocenței și fericirii, dreptății și păcii veșnice” (Grossman, 97). Totuși, în reuniunile săptămânale ale unui nou cerc, condus de Serghei Feodorovici Durov, Dostoievski acceptă doar metoda reformelor

pașnice. De altfel, după arestarea lotului Petrașevski, declarațiile deținutului Dostoievski denotă un caracter demn și strădania de a ușura cât mai mult vina celorlalți (Grossman, 118-119). Astfel, rădăcinile sale dintr-un străvechi neam lituanian care, în secolul al XVIII-lea, a refuzat să treacă la catolicism și, prin urmare, a fost scos din rândurile nobilimii apusene, își fac simțită prezența. Feodor Mihailovici are un răspuns ferm în fața propunerii din partea comisiei de anchetă de a furniza informații: „Eu nu dețin niciun fel de informații pentru prevenirea unor acțiuni criminale, iar în ce mă privește, nu am nimic de ascuns” (Grossman, 124-125).

Pe câmpul Semionov

Dostoievski nu împărtășește ideea revoltei și a uciderii țarului, dar se face totuși vinovat de colaborarea cu tipografia clandestină ce răspânda materiale de propagandă antigubernamentală, în numele credinței în faptul că „viitorul va aduce omenirii fericirea generală” (Grossman, 131).

În 1849, are loc condamnarea la moarte prin împușcare a douăzeci și unu de inculpați. Grațierea în virtutea faptului că erau tineri și că faptele lor nu avuseseră consecințe dăunătoare le-a fost comunicată abia după îndeplinirea întregului ceremonial al execuției, chiar înaintea ultimei comenzi. Amintirea execuției de pe câmpul Semionov o formulează scriitorul în *Idiotul*, în cuvintele prințului Mișkin: „dar nimic, spunea el, nu i se păruse în acele clipe mai îngrozitor decât gândul continuu: «Dar dacă ar fi să nu mor? Dacă ar fi să mă întorc la viață – ce infinit! Și mi-ar aparține în întregime! Aș transforma atunci orice clipă într-un secol, n-aș pierde nici una măcar, aș trămui cu zgârcenie fiecare minut, pentru a nu irosi nimic zadarnic!». Spunea că în cele din urmă gândul acesta îi devenise atât de nesuferit, atât de chinuitor, încât ar fi vrut să fie împușcat cât mai repede” (Dostoievski, *Idiotul*, 43). Această răsturnare miraculoasă de situație poate fi considerată drept momentul venirii în fire al fiului risipitor, la care scriitorul face referire în ultima zi a vieții sale.

Condamnat la muncă silnică în forturi timp de patru ani, apoi obligat să rămână în armată ca simplu soldat, în condițiile în care, în 1844, ajunsese la gradul de inginer-sublocotenent de campanie, dar ceruse să fie eliberat din serviciu pentru a se dedica exclusiv vocației de scriitor, Feodor Mihailovici este prins timp de zece ani în pustietățile Siberiei.

Își petrece anii de ocnă printre cele mai contrastante prezențe – oameni ai pasiunilor puternice. Atmosfera fortului Omsk, înconjurat de șanțuri și diguri de pământ, despre care scriitorul spunea că „era un infern, întuneric beznă” (Grossman, 148), poate fi deslușită în romanul *Amintiri din casa morților*. La Semipalatsinsk, se căsătorește cu Maria Dmitrievna, văduvă a alcoolicii Isaev, prima femeie de care se îndrăgostește și pentru care face sacrificii foarte mari pentru a o ajuta să iasă din sărăcie. Căsătoria are loc în 1857, după ce Dostoievski reușește să obțină gradul de locotenent, dar căsnicia lor este nefericită, Maria Dmitrievna nu găsește resurse pentru a acționa potrivit la prima criză de epilepsie a soțului său, apărută imediat după nuntă, apoi, îmbolnăvindu-se de tuberculoză, devine urăcioasă și geloasă.

Fondul autobiografic al romanelor *Jucătorul* și *Ruletistul*

Această etapă a vieții lui Dostoievski se încheie în 1864, care marchează nu doar anul văduviei sale, ci și al pierderii fratelui său mai mare și al asumării responsabilității și a poverii financiare pentru familia orfană. Pe fondul datoriei interminabile, patima sa pentru jocurile de noroc îl copleșește. Aceasta îl va bântui timp de zece ani, mai cu seamă în călătoriile sale în Occident. După căsătoria cu Anna Grigorievna Snitkina, în 1867, cei doi petrec patru ani în afara Rusiei, fugind de adversitatea creditorilor și a rudelor scriitorului, care nu o agreau deloc pe cea de-a doua soție.

Compasiunea, răbdarea și devotamentul acesteia în fața dependenței de ruletă descrise în termenii paroxismului, în corespondența scriitorului, dar și a crizelor sale de epilepsie par ireale. De altfel, prezența ei binefăcătoare în viața lui îl determină pe

Dostoievski să-i scrie prietenului său N. N. Strahov că „în căsătorie sunt trei sferturi din fericirea omului, iar în rest – poate doar un sfert” (Grossman, 445).

Frumosul – o viziune asupra lumii

De-a lungul timpului, geniul pe care Dostoievski l-a pus în romanele sale a fost greșit perceput. Răspunsul Annei Dostoievskaja și al gânditorilor care l-au înțeles în fața vocilor răutăcioase care marșau pe firea pătimășă a scriitorului ce a redat atât de fidel frământările, jocosniile și dramele sufletului omenesc se referă la faptul că toată criminalitatea ce abundă mai cu seamă în *Frații Karamazov* și *Crimă și pedeapsă* nu poate fi explicată exclusiv prin prisma unui criteriu autobiografic.

În ceea ce privește convingerile revoluționare, Dostoievski a început să le pună sub semnul îndoielii încă din perioada detenției sale, când îi scria fratelui său, în cuvintele pline de dramatism ale omului învins: năzuințele și idealurile „le smulg cu sânge din inima mea și le înmormântez” (Grossman, 155). Judecata și reflecția din subteran a fost cea care l-a făcut să treacă de la socialismul utopic al anilor '40 la viziunea de după detenție, care îl întoarce către convingerile patriarhale ale familiei sale. Spre finalul vieții sale, când avusese deja și întâlnirea providențială cu Starețul Am-

brozie de la Optina (pe fundalul morții fiului său de trei ani, Alioșa, bolnav de epilepsie, față de care scriitorul se simte foarte vinovat), Dostoievski condamnă spiritul revoluționar: „În Occident l-au pierdut pe Hristos și de aceea Occidentul se prăbușește” (Grossman, 426), dar compătimește generația revoluționară: „Salvarea de la socialism se află numai într-o comuniune religioasă, în armonie frățească a tuturor oamenilor după legea evanghelică a lui Hristos” (Grossman, 502).

Crezul vieții și operei lui Feodor Mihailovici Dostoievski, pline de contradicții, mâinate de un copleșitor elan creator și de o compasiune adâncă față de suferințele omenești, a fost acela că Frumusețea este temelia supremă a existenței omenești. În neobosită căutare a Adevărului, în marile teme pe care le abordează, Dostoievski sondează interioritatea fondului sufletesc uman, unde surprinde mizeria și dramatismul patimilor, al suferințelor, al celor mai adânci dureri, dar și măreția învierii din tărâmul tenebrelor, și forța copleșitoare a bucuriei pe

care noul început și cea de-a doua șansă le pot prilejui. Toate acestea sunt exprimate în imaginile puternice ale romanelor sale, care se constituie ca niște pilde decupate din Noul Testament.

Condamnarea și prăbușirea în interiorul său a propriilor convingeri, durerea de a nu mai putea să-și urmeze, în detenție, cele mai profunde idealuri, care s-au redefinit și s-au clarificat în suferință, conturează hotarele unei deznădejdi salvate. Marele înfrânt s-a întors spre frumusețea oamenilor simpli și suferinzi pe care îi avea în jur. Dragostea pentru poporul rus și compasiunea pentru oamenii de care era înconjurat au mișcat lespezile sufletului său și au născut o libertate interioară de pe culmile căreia, deși aflat în văgăunile Siberiei, Dostoievski a contemplat, cu nădejde, frumusețea, complexitatea și dramele omenești alinate de singurul Adevăr care eliberează și care i s-a descoperit.

Bibliografie:

Dostoievski, Feodor Mihailovici, *Idiotul*, trad. Nicolae Gane, Editura pentru Literatură Universală, București, 1962;

Grossman, Leonid, *Viața lui Dostoievski*, traducere de George Iaru, Editura Lider, București, 1998.

Țechipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herteg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 75
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

